

**T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**AMATÖR FUTBOLCULARDA KARAKTERİN PSİKOLOJİK
KIRILGANLIĞA ETKİSİ**

Sena SARI

MUĞLA-2023

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİ TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**AMATÖR FUTBOLCULARDA KARAKTERİN PSİKOLOJİK
KIRILGANLIĞA ETKİSİ**

Sena SARI

Tez Danışmanı
Prof. Dr. Kemal GÖRAL

MUĞLA-2023

TEZ ONAYI

Sena SARI tarafından hazırlanan “Amatör Futbolcularda Karakterin Psikolojik Kırılganlığa Etkisi” başlıklı tez çalışması aşağıdaki jüri tarafından oy birliği ile Antrenörlük Eğitimi Ana Bilim Dalı, Antrenörlük Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programında, Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Başkanı	Prof. Dr. Erkal ARSLANOĞLU Sinop Üniversitesi	(İmza)
Tez Danışmanı	Prof. Dr. Kemal GÖRAL Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	(İmza)
Üye	Prof. Dr. Gönül BABAYİĞİT İREZ Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi	(İmza)

Tez savunma tarihi: 29.08.2023

Bu tez Antrenörlük Eğitimi Ana Bilim Dalı, Antrenörlük Eğitimi Tezli Yüksek Lisans Programında, Yüksek Lisans Tezi olması için gerekli şartları yerine getirmektedir.

Prof. Dr. Müesser ÖZCAN
Sağlık Bilimleri Enstitüsü Müdürü

YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI

Tezin kendi orijinal çalışmam olduğunu, başkalarının haklarını ihlal etmediğimi ve tezimin tek yetkili sahibi olduğumu beyan ve taahhüt ederim. Tezimde yer alan telif hakkı bulunan metinleri sahiplerinden yazılı izin alarak kullandığımı ve istenildiğinde suretlerini Üniversiteye teslim etmeyi taahhüt ederim.

Enstitü tarafından onaylanan lisansüstü tezimin tamamını veya herhangi bir kısmını, basılı (kâğıt) ve elektronik formatta arşivleme ve aşağıda verilen koşullarla kullanıma açma iznini Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesine verdiğimi bildiririm. Bu izinle Üniversiteye verilen kullanım hakları dışındaki tüm fikri mülkiyet haklarım bende kalacak, tezimin tamamının ya da bir bölümünün gelecekteki çalışmalarda (makale, kitap, lisans ve patent vb.) kullanım hakları bana ait olacaktır.

Yükseköğretim Kurulu tarafından yayınlanan **“Lisansüstü Tezlerin Elektronik Ortamda Toplanması, Düzenlenmesi ve Erişime Açılmasına İlişkin Yönerge”** kapsamında tezim aşağıda belirtilen koşullar haricinde YÖK Ulusal Tez Merkezi / MSKÜ Açık Erişim Sisteminde erişime açılabilir.

- ☐ Tezimle ilgili patent başvurusu yapılacağından veya patent alma süreci devam ettiğinden Enstitü Yönetim Kurulu kararı ile tezimin mezuniyet tarihimden itibaren 2 yıl erişime açılmasının ertelenmesini talep ediyorum.
- ☐ Tezimde yeni teknik, materyal ve metotlar kullanıldığından ve henüz makaleye dönüşmemiş olduğundan Enstitü Yönetim Kurul kararı ile mezuniyet tarihimden itibaren 6 ay tezimin erişime açılmasının ertelenmesini talep ediyorum.

29.08.2023

(İmza)

Sena SARI

ETİK BEYAN

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “Amatör futbolcularda karakterin psikolojik kırılganlığa etkisi” isimli çalışmada tezin planlanmasından yazımına kadar tüm süreçlerde etik ilkelere bağlı kaldığımı, tezime ilişkin bilgi ve belgeleri akademik ve bilimsel etik kurallar çerçevesinde elde ettiğimi, kullandığım verilerde herhangi bir tahrifat yapmadığımı, tezimde kullandığım tüm görsel ve yazılı materyallerin kaynağını gösterdiğimi, yararlandığım eserlerin tümünün kaynaklar bölümünde yer aldığını, tezimin Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna göre yazıldığını beyan ederim.

29.08.2023

(İmza)

Sena SARI

TEŞEKKÜR

Öncelikle Yüksek Lisans sürecimde ve ‘Amatör Futbolcularda Karakterin Psikolojik Kırılganlığa Etkisi’ başlıklı araştırmaya her aşamasında değerli görüş ve önerileriyle beni yönlendiren, sabırla dinleyen, tecrübelerini, maddi ve manevi desteğini hiçbir zaman esirgemeyen, tez danışmanım Prof. Dr. Kemal GÖRAL hocama en içten teşekkürlerimi sunuyorum. Lisansüstü eğitimim süresince bilgi ve deneyimleri ile bana yol gösteren değerli hocalarıma teşekkürü bir borç bilirim. Tamamlamış olduğumuz çalışmanın çeşitli aşamalarında görüş ve düşüncelerinden faydalandığım Dr. Öğr. Üyesi Coşkun YILMAZ’a ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü’nün akademik ve idari personellerine teşekkürlerimi sunuyorum. Son olarak tüm bu süreçte her daim arkamda olduklarını hissettiren, desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen, sabırla çalışmalarımı tamamlamam için güç veren, çoğu zaman ihmal etmek zorunda kaldığım aileme teşekkür ederim.

Sena SARI

AMATÖR FUTBOLCULARDA KARAKTERİN PSİKOLOJİK KIRILGANLIĞA ETKİSİ

ÖZET

Çalışmamızın amacı, amatör futbolcularda karakterin psikolojik kırılma düzeylerine etkisinin incelenmesidir. Çalışmanın evreni 2021-2022 futbol döneminde aktif olarak amatör futbol hayatına devam eden amatör futbolculardan oluşmaktadır. Çalışmamızda 11 sorudan oluşan kişisel bilgi formu, 6 maddelik psikolojik kırılma ölçeği, 27 maddelik Sporda karakter ölçeği uygulandı. Çalışmada elde edilen verilerin analizinde SPSS v23 istatistik paket programı kullanıldı. İkili grupların analizinde T testi (bağımsız gruplarda), ikiden fazla grupların analizinde ise ANOVA (tek yönlü varyans analizi) testi uygulandı. Farklılıkları belirlemek için ise Tukey testi kullanıldı. Ölçekler arasındaki ilişkinin varlığı ile yönü ve şiddetini belirlemek için pearson korelasyon analizleri kullanıldı. Çalışmamıza katılan futbolcularda oynadıkları mevkiye göre sporda karakter alt boyutlarında ve psikolojik kırılma düzeylerinde anlamlı farklılık görülmemiştir. Gelir durumuna göre sporda karakter alt boyutlarında, dürüstlük ve toplam karakter puanlarında anlamlı farklılık görülürken, diğer alt boyutlarda ve psikolojik kırılma düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir. Yetiştirildiği yere göre sporda karakter alt boyutlarında merhamet, adalet ve toplam karakter puanında anlamlı farklılıklar hesaplanırken, diğer alt boyutlarda ve psikolojik kırılma düzeylerinde anlamlı farklılık görülmemiştir. Çalışmamıza katılan amatör futbolcularda dominant ayağa göre sporda karakter alt boyutları ve psikolojik kırılma düzeylerinde anlamlı farklılıklar görülmemiştir. Sonuç olarak, amatör futbolcularda oynanan mevkiinin, dominant ayağın, bağlı yaşın, totemin ve kalınan yerin psikolojik kırılma ve sporda karakter alt boyutlarına etkisi bulunmazken, yetiştirildiği yerin, gelir durumunun sporda karakter alt boyutlarına etkisi bulundu. Amatör futbolcularda psikolojik kırılma düzeyinin sporda karakter alt boyutlarına etkisi görülmedi.

Anahtar Kelimeler: Futbol, karakter, psikolojik kırılma

THE EFFECT OF CHARACTER ON PSYCHOLOGICAL VULNERABILITY IN AMATEUR FOOTBALL PLAYERS

ABSTRACT

The aim of our study is to examine the effect of character on psychological fragility levels in amateur football players. The universe of the study consists of amateur football players who actively continue their amateur football life in the 2021-2022 football period. In our study, a personal information form consisting of 11 questions, a 6-item psychological vulnerability scale, and a 27-item character in sports scale were applied. SPSS v23 statistical package program was used in the analysis of the data obtained in the study. T-test (in independent groups) was used in the analysis of paired groups, and ANOVA (one-way analysis of variance) test was used in the analysis of more than two groups. Tukey test was used to determine the differences. Pearson correlation analyses were used to determine the presence, direction, and severity of the relationship between the scales. There was no significant difference in the sub-dimensions of character and psychological fragility in sports according to the position they played in the football players participating in our study. While there was a significant difference in the sub-dimensions of character in sports, honesty, and total character scores according to income status, there was no significant difference in other sub-dimensions and psychological fragility. While significant differences were calculated in the sub-dimensions of compassion, justice, and total character in sports according to where they were raised, no significant difference was observed in other sub-dimensions and levels of psychological fragility. There were no significant differences in the character sub-dimensions and psychological fragility levels in sports according to the dominant foot in the amateur football players who participated in our study. As a result, while the position played, dominant foot, relative age, totem, and place of residence did not have an effect on the sub-dimensions of psychological vulnerability and character in sports, was found that the place where he grew up and his income status had an effect on the sub-dimensions of character in sports. There was no effect of psychological fragility level on the sub-dimensions of character in sports in amateur football players.

Keywords: Character, football, psychological vulnerability

İÇİNDEKİLER

TEZ ONAYI	i
YAYIMLAMA VE FİKRİ MÜLKİYET HAKLARI BEYANI	ii
ETİK BEYAN	iii
TEŞEKKÜR	iv
ÖZET	v
ABSTRACT.....	vi
İÇİNDEKİLER.....	vii
SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ.....	ix
TABLolar DİZİNİ.....	x
1. GİRİŞ.....	1
2. GENEL BİLGİLER.....	4
2.1. Karakter.....	4
2.1.1. Karakter Eğitimi	4
2.1.2. Futbolun Karakter Eğitimi ile Olan İlişkisi	6
2.2. Psikolojik Kırılganlık	8
2.2. Futbolda Psikolojik Kırılganlık Kavramı.....	9
3. YÖNTEM	11
3.1. Araştırma Modeli	11
3.2. Araştırma Evren ve Örneklemi/Araştırma Materyali.....	11
3.3. Veri Toplama Araçları	11
3.4. Veri Toplama Süreci	12
3.5. Deneysel Kurgu.....	12
3.6. İstatistiksel Analiz.....	12
3.7. Etik Onay	14
3.8. Araştırmanın Sınırlılıkları	14
4. BULGULAR.....	15
5. TARTIŞMA.....	24
6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER	29
6.1. Sonuçlar	29
6.2. Öneriler	29
KAYNAKLAR	31
EKLER	37
Ek 1: ETİK KURUL ONAYI	37
Ek 2: KURUM İZİN ONAYI	38

Ek 3: FORMLAR (VERİ / KAYIT FORMLARI / ANKET FORMLARI / vb.)	39
Ek 4: ÖZ GEÇMİŞ.....	41

SİMGELER VE KISALTMALAR DİZİNİ

A	: Cronbach alfa katsayısı
B	: Beta katsayısı
cm.	: Santimetre
Kg.	: Kilogram
N	: Kişi sayısı
P	: Önem derecesi
R	: Korelasyon Kat sayısı
R²	: Belirleme Kat sayısı
S.H	: Standart Hata
Ss	: Standart sapma
SKÖ	: Sporda Karakter Ölçeği
PKÖ	: Psikolojik Kırılganlık Ölçeği
X	: Ortalama

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo 3.1. Ölçeklerin normal dağılım, geçerlilik ve güvenirlik analizleri	13
Tablo 4.1. Tanımlayıcı bilgiler	15
Tablo 4.2. Genel tanımlayıcı bilgileri	15
Tablo 4.3. Mevkiye göre sporda karakter alt boyutlarının karşılaştırılması	16
Tablo 4.4. Mevkiye göre psikolojik kırılganlık düzeylerinin karşılaştırılması	17
Tablo 4.5. Gelir durumuna göre sporda karakter alt boyutlarının karşılaştırılması	17
Tablo 4.6. Gelir durumuna göre psikolojik kırılganlık düzeylerinin karşılaştırılması	18
Tablo 4.7. Bağlı yaşa göre spor karakter alt boyutlarının karşılaştırılması	18
Tablo 4.8. Bağlı yaşa göre psikolojik kırılganlık düzeylerinin karşılaştırılması	19
Tablo 4.9. Yetiştigi yere göre sporda karakter alt boyutlarının karşılaştırılması ..	19
Tablo 4.10. Yetiştigi yere göre psikolojik kırılganlık düzeylerinin karşılaştırılması	20
Tablo 4.11. Dominant ayağa göre sporda karakter ve psikolojik kırılganlık düzeylerinin karşılaştırılması	20
Tablo 4.12. Totem göre sporda karakter ve psikolojik kırılganlık düzeylerinin karşılaştırılması.....	21
Tablo 4.13. Kalınan yere göre sporda karakter ve psikolojik kırılganlık düzeylerinin karşılaştırılması.....	21
Tablo 4.14. Psikolojik kırılganlık ile sporda karakter alt boyutları arasındaki ilişki	22
Tablo 4.15. Psikolojik kırılganlığın sporda karakter alt boyutlarının yordayıcı analizi	23

1. GİRİŞ

Futbol, rekabetçi bir spor olduğu için, performansın düşük olduğu veya beklenilenin altında kaldığı durumlarda futbolcuların moral ve motivasyonları ciddi şekilde etkilenebilir (Çakaloğlu vd., 2019). Bunun sonucu Amatör futbolcuların karakteri, psikolojik kırılganlığına etki edebilir.

Bazı amatör futbolcular, performanslarına göre kendilerini değerlendirirler ve bu da özsaygılarına etki edebilir. Performansları düşük olduğunda kendilerini başarısız olarak görüp, bu durumun tekrarlanması halinde özgüvenleri zedelenabilir. Bu da daha sonra performanslarını daha da kötüleştirebilir ve psikolojik kırılganlık yaratabilir (Ünver, 2023).

Bazı amatör futbolcular, aşırı kritik bir tavır sergileyebilirler ve hatalarını fazla önemserler. Bu durumda, hata yaptıklarında kendilerini suçlarlar ve bu da özsaygılarını zedeleyebilir. Aynı zamanda, eleştirileri kişisel alabilirler ve bu da performanslarını etkileyebilir (Elik, 2017).

Amatör futbolcularda karakter, performanslarını etkileyen önemli bir faktördür. Futbol, sadece fiziksel beceriler değil, aynı zamanda zihinsel becerilerin de gerektirdiği bir spordur. Bu nedenle, karakter özellikleri, amatör futbolcuların sahada nasıl performans sergileyeceğini belirleyebilir (Ediş ve Gündüz, 2019).

Örneğin, disiplinli olmak, amatör futbolcularda başarının anahtarlarından biridir. Disiplinli bir karaktere sahip olan futbolcular, antrenmanlara düzenli olarak katılır, kendilerini geliştirmek için çaba gösterir ve maçlarda takım disiplinine uyarak oynarlar. Ayrıca, disiplinli bir yaklaşım, futbolcularda sorumluluk duygusunu da artırır ve takımda bir lider olmalarını sağlar (Samur, 2018).

Ayrıca sabırlı olmak, amatör futbolcularda önemli bir karakter özelliğidir. Futbolculuk, sürekli bir gelişim sürecidir ve sabırlı bir yaklaşımla, futbolcularda kendilerini geliştirmeleri daha kolay olur. Sabırlı bir yaklaşım, ayrıca futbolcularda başarısızlıkların üstesinden gelme yeteneğini de artırır (Şen, 2015).

Takım oyuncusu olmak, amatör futbolcularda önemli bir karakter özelliğidir. Takım oyuncusu olmak, takımın başarısı için çalışmak demektir. Futbolculuk, takım oyunudur ve takım oyuncusu olan futbolcular, takımlarının kazanması için ellerinden geleni yaparlar. Ayrıca, takım oyuncusu olan futbolcular, takımdaki diğer oyuncularla iş birliği içinde oynayarak, takımın performansını artırır (Ediş ve Gündüz, 2019, Yılmaz, 2022).

Bir futbolcunun karakteri, psikolojik kırılganlık seviyesini etkileyebilir. Bir futbolcunun karakteri, takım için önemli bir faktördür. Karakterli bir futbolcu, sahada takım arkadaşlarına örnek olacak davranışlar sergiler, takım disiplinine uygun hareket eder ve takımın başarısına katkı sağlar. Bu durum, futbolcunun özgüvenini artırabilir ve psikolojik kırılganlık seviyesini azaltabilir (Ediş ve Gündüz, 2019).

Diğer taraftan, psikolojik kırılganlık seviyesi yüksek bir futbolcu, karakterli davranışlardan uzaklaşabilir. Baskı veya stres altında, psikolojik kırılganlık seviyesi yüksek olan futbolcular, sahada gereksiz riskler alabilirler, takım arkadaşlarına bağırarak veya saldırgan davranışlar sergilemek gibi kontrolsüz tepkiler verebilirler. Bu nedenle, futbolcuların karakter geliştirme çalışmaları, psikolojik kırılganlık seviyesini azaltabilir ve sahada daha disiplinli, odaklanmış ve özgüvenli bir şekilde performans göstermelerine yardımcı olabilir (Yılmaz, 2017). Futbolcular, karakterlerine uygun davranışlar sergileyerek, takımlarına örnek olabilirler ve psikolojik kırılganlığı azaltabilirler (Yılmaz, 2022).

Amatör futbolcularda karakter özellikleri, performanslarını ve takımın başarısını etkileyebilir. Disiplinli, sabırlı ve takım oyuncusu olan futbolcular, sahada daha iyi performans sergileyebilir ve takımın başarısını artırabilirler (Yıldız ve Karakullukçu, 2019; Yazıcı, 2021).

Futbolcuların psikolojik sağlamlıklarını artırmaları için, olumlu düşünceleri, kendilerine güvenmeleri ve hatalarını kabul etmeleri gerekir. Ayrıca, spor psikolojisi teknikleri ile psikolojik dayanıklılıklarını artırmaları da önemlidir (Elik, 2017).

Bu bağlamda bu çalışmanın amacı, amatör futbolcuların karakterleri, psikolojik kırılganlıklarını etkileyebilir. Ancak, doğru tekniklerle psikolojik dayanıklılıklarını

artırabilirler. Eldeki tüm bu bilgiler ışığında çalışmamızın amacı amatör futbolcularda karakterin psikolojik kırılganlığa etkisinin incelenmesidir.

2. GENEL BİLGİLER

2.1. Karakter

Karakter kavramına, uzun yıllar boyunca insanlar tarafından farklı anlamlar yüklenmiş olsa da temel anlamını Yunanca bir kelime olan ve işlemek, oymak anlamlarına gelen “charassein” kelimesinin kökünden almakta ve koşulsuz kabul ve doğruluk şeklinde açıklanmaktadır (Jakubowski, 2013).

Karakter bireyler üzerinde büyük etkilere sahiptir. Bireyin çok yönlü olmasını sağlarken aynı zamanda gündelik hayatın içerisinde meydana gelen olaylar karşısında toplumsal olarak kabul gören iyi ve ahlaki bir hal göstermesine fırsat tanıyan, psikolojik ve davranışsal açıdan kaliteli bir yaşam sunan, başkalarının iyiliği için hayata geçirilen ahlaki sevgiye, ahlaki bilgiye ve ahlaki davranışlara uygun bir erdeme sahip olunmasıdır (Teo, 2010).

Karakter kavramı başkalarına olan yaklaşımımız ve tepkilerimiz ile anlam kazanırken aynı zamanda mantığa ve topluma uygun davranışlar içerisinde bulunmamıza yardımcı olmaktadır. Bu nedenle başkası tarafından izlendiğini bilen bir bireyin sergileyeceği duygusal, zihinsel ve bedensel davranışlarının, çevrenin vermiş olduğu değerler bütününe içerdiğinin sonucunu vermektedir (Ekşi ve Katılmış, 2011; Graff, 2012). Karakter, sosyal olarak bireylerin birbirinden farklı özelliklerini tanımaya ve anlamaya yarayan ve doğuştan kazanılmayan davranışlar bütünlüğüdür. İyi olanı bilme, sevme ve ona ulaşma olarak ifade edilen karakter kavramı, hissetme, düşünce ve davranış olarak da tanımlanır (Destebaşı, 2011).

2.1.1. Karakter Eğitimi

Tarihsel sürece bakıldığında karakter eğitime yönelik ihtiyaçların şekillenmesinde, çocuklara yönelik bakış açılarının etkili olduğu anlaşılmaktadır. Bu bakış açıları incelendiğinde 18. yy. da çocuklar, ahlaki tarafları olmayan, günahkâr varlıklar şeklinde algılanmaktaydı. 19. yy. da bu algı zayıf iradeli varlıklar şeklinde değişirken, 20. yy.’ın başlarında, ahlaki açıdan olumlu yönde sosyal uyum elde etmesi gereken bireylere; daha sonrasında ise bu yüzyılın sonlarına doğru Kohlberg’in de

etkisiyle ahlaki süreçlerin gerekli kıldığı bilişsel gelişimini henüz tamamlayamamış ancak devam ettirmekte olan bireyler olarak değişim gösterdi. 21. yy.'ın başında çocuklar, ahlaki eyleme katkı sunacak duygular açısından motivasyonu düşük kabul edilirken, çocuğun bütüncül gelişimi, normatif yani değer yüklü bir süreç olarak görülmeye başlandı. Böylece çocukların gelişimlerinin sağlanmasında, entelektüel becerilerinin yanı sıra ahlaki değerlerine de odaklanıldı (Walker vd., 2015).

Battistich (2005)'e göre bireyin karakter sahibi olması, kurallara uyuyor olması demektir. Davranış ve tutumların, yetenek ve becerilerin bir araya gelmesiyle karakter kavramı ifade edilebilir. Toplumların genel manada bir problem yaşamadan, mutlu ve sağlıklı bir şekilde varlıklarını sürdürebilmeleri için Josephon Etik Enstitüsü, evrensel olarak kabul edilen ve karakterin şekillenmesinde yer alan altı öge belirtmiştir. Bunlar; saygı, adalet, dürüstlük, sorumluluk, vatandaşlık ve yardımseverliktir (Duran, 2015).

Karakter eğitiminin amacı; hayatın amacını anlayarak yaşayan, sorumluluk duygusu olan, çevresine karşı saygılı, kibar, dürüst, adil ve ahlaki değerleri olan ayrıca üretken, çalışkan ve gençlik dönemi boyunca kapasitelerini doğru olanı ve en iyisini yapmak için kullanan bireyler yetiştirmek ve bu bireylerin karakter güçlerini ve sahip oldukları erdemlerini geliştirmektir (Hoge, 2002; Sırrı ve Mehmedoğlu, 2015; Yılmaz, 2017). Karakter eğitimi, karakterin ahlaki boyutu çerçevesi içerisinde, değerler eğitiminin de odaklanmış olduğu ahlaki değerler bütünüyle beraber ahlaki davranış, ahlaki muhakeme, ahlaki duygu, ahlaki kişilik, ahlaki kimlik ve meta-ahlaki özellikleri (Berkowitz, 1999); sergilediği performans boyutu çerçevesinde ise farklı entelektüel ya da sosyal becerileri kazandırmaya çalışmaktadır (Vessels ve Huitt, 2005; Yılmaz, 2017).

Ahlak eğitimi ve karakter eğitiminin iki farklı süreci ifade etmesi aslında bu iki kavramın birbirlerinden farklı olmasıyla da ilgilidir. Buna göre karakter kavramı, akıllarda olumlu bir anlam çağrıştırırken; ahlak kavramı ise, iyi ve kötü olmak üzere farklı şekillerde algılanabilir (Berkowitz ve Bier, 2005).

Ahlak, dini terimlerle yüklenmiş olabilirken, karakterin temel kaynağı, insanın elde ettiği deneyimleridir. Bu sebeple ahlaki eğitim, okul eğitimi açısından doğru olana ve yanlış olana ilişkin ahlaki değerleri aktarmak ve etik değerleri öğretmek anlamına

gelir. Sonuç olarak verilen bu eğitim, davranışlara daha az odaklanarak normatif düzeyde kalır (Al-Hamdani, 2014).

Tüm bu tanımlar incelendiğinde karakter eğitiminin bireye, topluma, değerlere ve davranışlara odaklandığı anlaşılmaktadır. Bu yüzden karakter eğitimi, toplumun daha iyi bir yer haline gelebilmesi amacıyla öğrenci davranışlarına güçlü birer ahlaki temel kazandırmaya ve edilgen bir durumda bulunan ahlaki değerler için davranışsal formlar oluşturmaya yönelik rehberlik çalışmaları olarak da tanımlanabilmektedir (Yılmaz, 2017).

Karakter eğitimi daha etkili bir hale getirmek için bu sürecin doğasını anlamak gerekmektedir. Hersh'e (2015) göre karakter eğitimi birikimli (kümülatif) ve kolektif bir süreçtir. Karakter eğitiminin birikimli bir süreç olması, bireylerin entelektüel, ahlaki, sosyal ve duygusal karakter özelliklerini kolayca edinmemeleri ile ilgilidir. Bu edinim süreci, yıllar sürebilir. Karakter eğitiminin kolektif bir süreç olması; öğretmen, personel, yönetim ve diğer öğrencilerin işbirlikçi ve amaçlı bir biçimde hemfikir oldukları beklenti, standart, norm, değer ve davranışların okul çevresine, öğrenci yurtlarına, spor alanlarına, kişisel ilişkilere ve sosyal sınıf ilişkilerine, akademik, sanatsal ve sportif tüm disiplinlere yansımış olması ile alakalıdır (Madigan, 2016; Yılmaz, 2017).

2.1.2. Futbolun Karakter Eğitimi ile Olan İlişkisi

Futbol gibi spor dallarında, karakter, bir sporcu için önemli bir kavramdır. Sporda karakter, bir futbolcunun sahip olduğu davranış özelliklerini, değerleri, tutumlarını ve ahlaki standartlarını ifade eder. Futbolcuların karakteri, sahada ve saha dışında sergiledikleri davranışlarla görünür hale gelir (Ediş ve Gündüz, 2019).

Futbolcuların karakteri, onların takım içindeki rolü ve performansı üzerinde de etkilidir (Acar, 2013). Yapılan çalışmalarda lig düzeyi arttıkça karakter puanlarının da arttığını belirten çalışmalar da mevcuttur (Yılmaz, 2022). Karakterli futbolcular, sahada hırslı, disiplinli, çalışkan ve takım oyuncusu olarak hareket ederler. Ayrıca, karakterli futbolcular, başarıya ulaşmak için gerekli olan ahlaki değerleri, örneğin dürüstlük, saygı, takım ruhu ve centilmenlik gibi özellikleri sergilerler (Uzunoglu, 2009).

Futbolcuların karakteri, saha dışında da önemlidir. Futbolcuların özel hayatları, takım arkadaşları ve hayranları üzerinde etkili olabilir. Örneğin, bir futbolcunun kötü davranışları, doping kullanımı veya yasa dışı aktiviteleri, takımın imajını ve saygınlığını etkileyebilir (Yılmaz, 2022).

Futbolda karakterli olmak, bir futbolcunun iyi bir performans göstermesi ve takımına faydalı olması için önemlidir (Yılmaz, 2022). Bu nedenle, takım antrenörleri, futbolculara karakter eğitimi ve ahlaki değerler konusunda destek sağlayarak, karakterli ve örnek bir takım kültürü oluşturabilirler.

Futbol eğitimi çocuklarda birçok duygusal ve zihinsel etkinliği de geliştirir. Yapılan bir çalışmada futbol eğitimi alan çocuklarda problem çözme becerileri ve fonksiyonel olmayan tutumların egzersize bağlı olumlu yönde değişiklik gösterdiği görülmüştür (Acar, 2013). Bireyin uygun kararları alabilmesi, öncelikle alternatif yolları doğru tespit edebilmesine ve kendi beklentisi ile alternatifler arasındaki uyumu sağlayabilmesine bağlıdır (Uzunoğlu, 2009).

Futbol, eğitimi itibarı ile çocuklara, birbirlerine olumsuz davranışlardan kaçınma, fair-play, sportmenlik, argo konuşmalardan uzak tutan, saygılı ve birbirleriyle olumlu iletişim kurmalarını sağlayan bir spordur (Ediş ve Gündüz, 2019). Futbolcuların sportmenlik yönelimleri ve empatik eğilim düzeyleri oynamayan akranlarına göre daha yüksek (Elik, 2017) ayrıca depresyon, anksiyete ve stres seviyeleri daha düşüktür (Şen, 2015). Çalışmalarda ve daha genel kavramlarda ortak olan şey, 'karakter' terimini dürüstlük, adil oyun, hırs, topluluk ruhu, kendine güven, grup dayanışması, disiplin, hedef yönelimi, öz güven, öz kontrol ve bireysel sorumluluk gibi belirli değerlerle özleştirmişlerdir (Jang vd., 2021).

Futbolda karakter eğitimi, futbolcuların takım içindeki rolü, takım kültürü ve ahlaki değerler konusunda bilinçlendirilmesini ve geliştirilmesini amaçlayan bir eğitimidir. Karakter eğitimi, futbolcuların sahada ve saha dışında iyi bir davranış sergilemelerine yardımcı olur (Yılmaz, 2022).

Futbolcuların karakter eğitimi, alt yapıdaki antrenörlerin sorumluluğundadır. Antrenörler, futbolcuları takım kültürü, takım disiplini, takım çalışması, saygı ve dürüstlük konularında eğiterek, karakter geliştirme sürecini desteklerler.

Futbolculara verilebilecek karakter eğitimi örnekleri şunları içerebilir:

- Takım çalışması ve takım kültürü: Futbolcular, takımın başarısı için bir arada çalışmalıdır. Antrenörler, futbolculara takım çalışması ve takım kültürü konusunda eğitimler verebilirler.
- Ahlaki değerler: Futbolculara dürüstlük, saygı, centilmenlik, empati gibi ahlaki değerler konusunda bilinçlendirme yapılmalıdır.
- Zorluklarla başa çıkma: Futbolculara zorluklarla başa çıkma ve stres yönetimi konusunda eğitimler verilebilir.
- Hedef belirleme: Futbolculara hedef belirleme konusunda eğitimler verilebilir. Hedeflerin belirlenmesi, futbolcuların kendilerini geliştirmelerine yardımcı olur.
- Özgüven geliştirme: Futbolcuların özgüvenlerinin geliştirilmesi, performanslarını artırır ve psikolojik kırılganlığı azaltır.

Karakter eğitimi, futbolcuların sahada ve saha dışında karakterli davranışlar sergilemelerine yardımcı olur (Jang, 2013). Bu sayede, takım disiplini artar, takım ruhu güçlenir ve takımın başarısı için gerekli olan ahlaki değerler ve tutumlar sergilenir (Görgüt ve Tuncel, 2017). Ayrıca özgüven geliştirme, zorluklarla başa çıkma gibi kavramlar aracılığıyla psikolojik kırılganlık düzeylerinin de yükseltildiği bir gerçektir.

2.2. Psikolojik Kırılganlık

Psikolojik kırılganlık, bir kişinin stres veya zorluklar karşısında duygusal olarak çökmeye veya dayanıksız hale gelmeye yatkın olması durumudur (Garashlı vd., 2020). Bu, zorluklarla başa çıkma becerilerinin yetersizliği, düşük özsaygı, düşük duygusal denge, karamsarlık, kaygı veya depresyon gibi faktörlerden kaynaklanabilir (Uluç, 2022).

Psikolojik kırılganlık, bir kişinin ruh sağlığına ve yaşam kalitesine olumsuz etkileri olabilir (Sarıçalı & Satıcı, 2017). Zorluklarla başa çıkmakta zorlanan kişiler, kaygı ve depresyon gibi ruh sağlığı sorunlarına daha yatkın olabilirler. Bu nedenle, psikolojik kırılganlıkla mücadele etmek ve zorluklarla başa çıkmak için gerekli becerileri öğrenmek önemlidir (Uyar, 2019; Aydın, 2019).

Futbol, yüksek stres seviyeleri, rekabet ve yoğun baskı altında performans gösterme gerekliliği olan bir spor dalıdır. Bu nedenle, futbolcular psikolojik kırılganlıkla karşı karşıya kalabilirler. Futbolda psikolojik kırılganlık, bir futbolcunun stres, baskı veya başarısızlık gibi faktörler karşısında performansını kaybetmesi veya tamamen çökmeye yatkın olması durumudur (Taur, 2022).

Futbolcuların psikolojik kırılganlığı, takımın performansını da etkileyebilir. Bir futbolcunun stres veya baskı altında çökmesi, takım arkadaşlarının motivasyonunu ve özgüvenini etkileyebilir. Ayrıca, psikolojik kırılganlığı olan futbolcular, takımın performansını olumsuz etkileyen hatalar yapma eğiliminde olabilirler (Fletcher ve Sarkar, 2012; Özbek ve Akyüz, 2022).

Futbolda psikolojik kırılganlığı önlemek için, futbolcuların stresle başa çıkma becerileri, özsaygı ve özgüvenleri gibi faktörler üzerinde çalışmaları gerekir. Bu, takım antrenörleri veya psikolojik danışmanlar tarafından sağlanan destek ve eğitim ile mümkündür. Futbolcuların sağlıklı bir yaşam tarzı benimsemeleri, düzenli egzersiz yapmaları ve uyku düzenlerine dikkat etmeleri de psikolojik kırılganlığı azaltabilir (Sivrikaya ve Ozan, 2020).

Ayrıca psikolojik kırılganlıkla başa çıkmak için, olumlu düşünce biçimleri geliştirmek, kendine güveni artırmak, destekleyici bir sosyal çevre oluşturmak, düzenli egzersiz yapmak, sağlıklı bir yaşam tarzı benimsemek, meditasyon veya yoga gibi stres azaltıcı teknikleri uygulamak gibi yöntemler kullanılabilir. Ayrıca, psikoterapi veya danışmanlık hizmetleri de yardımcı olabilir (Uysal, 2015).

2.2. Futbolda Psikolojik Kırılganlık Kavramı

Futbol, psikolojik kırılganlık seviyesi üzerinde önemli bir etkiye sahip olabilir. Futbolcuların sahada maruz kaldıkları baskı, stres ve rekabet, psikolojik kırılganlık seviyelerini artırabilir. Bu nedenle, futbolcuların psikolojik olarak hazırlıklı olmaları, psikolojik kırılganlık seviyelerini azaltabilir (Mellick, 2020).

Futbolcuların psikolojik kırılganlık seviyelerini etkileyen bazı faktörler şunlardır:

- Performans beklentileri: Futbolcular, takımlarından ve taraftarlarından yüksek performans beklentileriyle karşı karşıyadır. Bu beklentiler, futbolcuların stres ve baskı altında hissetmelerine neden olabilir (Garit vd., 2021).
- Yaralanma riski: Futbolcuların sahada yaralanma riski vardır. Yaralanmalar, futbolcuların psikolojik kırılganlık seviyelerini artırabilir (Devantier, 2011; Johnson ve Ivarsson, 2011).
- Takım içi rekabet: Futbolcular arasındaki rekabet, bazen takım içinde olumsuz bir atmosfer yaratabilir. Bu durum, futbolcuların psikolojik kırılganlık seviyelerini artırabilir.
- Medya baskısı: Futbolcular, medya tarafından sürekli olarak takip edilir. Medya baskısı, futbolcuların psikolojik kırılganlık seviyelerini artırabilir.

Ancak, futbolcuların psikolojik kırılganlık seviyelerini azaltmak için de birçok yöntem vardır. Bunlar arasında, psikolojik destek, stres yönetimi teknikleri, özgüven geliştirme çalışmaları, takım içi iletişim ve takım ruhu geliştirme çalışmaları gibi çeşitli teknikler yer alabilir (Ingram vd., 2010). Futbolcuların psikolojik kırılganlık seviyelerini azaltmaları, performanslarını artırarak takımlarının başarısına da katkı sağlayabilir.

3. YÖNTEM

3.1. Araştırma Modeli

Bu çalışmanın amacı amatör futbolcularda, karakterin psikolojik kırılganlık düzeylerine etkisini tespit edebilmek için nicel araştırma yöntemlerinden ilişkisel tarama modeli ile tasarlanmış bir betimsel çalışmadır. Bu modelde iki veya daha fazla değişken arasındaki değişimin varlığını belirlemek amaçtır (Karasar, 2017).

3.2. Araştırma Evren ve Örneklemi/Araştırma Materyali

Araştırmanın evreni 2021-2022 futbol döneminde aktif olarak amatör futbol hayatına devam eden amatör futbolculardan oluşmaktadır. Araştırma grubu belirlenirken, "Kolaylıkla Bulunabileni Örneklem" yönteminden yararlanıldı.

Araştırmanın örneklem hacmini belirlenmesinde, kullanılan ölçeklerin maddelerinin 5 katı olmalı' önerisine göre hesaplanmıştır (Tavşancıl, 2014). Araştırmada kullanılan ölçeklere göre, 6 maddelik psikolojik kırılganlık ve 27 maddelik Sporda karakter ölçeğine göre minimum beş katı olan 165 katılımcı hesaplandı. Toplanan verilerden oluşabilecek hataların önüne geçmek için 245 futbolcudan veri alındı. Hatalı olarak değerlendirme dışına alınan verilerden sonra 230 futbolcu katıldı.

3.3. Veri Toplama Araçları

Çalışmaya katılan amatör futbolcularda yüz yüze toplanan verilerde öncelikle araştırmanın genel amacı, ölçek formlarının nasıl doldurulacağı hakkında bilgi verildi. Genel hayatındaki davranışlarını yansıtarak soruları dürüstçe ve bireysel olarak cevaplamaları istendi. Ayrıca anketten elde edilecek tüm verilerin gizli tutulacağı ve sadece araştırma amacıyla kullanılacağı bildirildi. Online toplanan veriler ise, Google Form yöntemiyle toplandı. Katılımcılardan araştırmacı tarafından geliştirilen, demografik bilgi formu, Psikolojik kırılganlık ölçeği ve sporda karakter ölçeklerini doldurmaları istendi.

Kişisel bilgi formu

Çalışmamızda 11 sorudan oluşan ve yaş, boy, ağırlık, mevki, gelir durumu, mevkii, bağıl yaş, dominant ayak, yetiştiğiniz yer, nerede kalıyorsunuz? ve toteminiz var mı? vb. soruları soruldu.

Psikolojik kırılganlık ölçeği

Sinclair ve Wallston (1999) tarafından geliştirilen Amatör futbolcuların psikolojik kırılganlıklarını ölçmek için kullandığımız psikolojik kırılganlık ölçeği, Türkçe'ye Akın ve Eker'in (2011) tarafından çevrilmiştir (Sinclair ve Wallston, 1999; Akın ve Eker, 2011). Tek boyuttan oluşan ölçek 6 maddeden oluşmaktadır. Çalışmada ölçeğin geçerlilik ve güvenirlik kat sayı değeri $\alpha=0.761$ olarak hesaplanmıştır.

Sporda karakter ölçeği (SKÖ)

Jang (2013) tarafından geliştirilen Spor Karakter Ölçeğinin (Sport Character Scale), Görgüt & Tuncel (2017) tarafından Türkçe'ye uyarlanmıştır. Yapılan çalışmada faktör analizi sonucuna göre 5 alt boyut ve toplam puanın olduğu 27 sorudan oluşan ölçek beşli likert (1-kesinlikle katılmıyorum-5 tamamen katılıyorum) formundadır. Ölçekten alınabilecek en düşük puan ise 27; en yüksek puan ise 135'dir. Ölçek alt boyut soruları ilk on soru Dürüstlük alt boyutunu, ters sorulardan oluşan anti-sosyal alt boyutu ise 11, 12, 13, 14 ve 15 sorularından oluşmaktadır. Merhamet alt boyutunun maddeleri 16-21, Sportmenlik alt boyutunda 22-24, Adalet alt boyutunda 25-27. Sorulardan oluşmaktadır. Karakter toplam puanı ise tüm soruların (1-27) toplamından oluşmaktadır. Çalışmada ölçeğin geçerlilik ve güvenirlik kat sayı değeri $\alpha=0.786$ olarak hesaplanmıştır. Ölçeğe ait ortalamalar, alt boyutların geçerlilik ve güvenirlik kat sayı değeri ve normallik varsayım sonuçları Tablo 3.1.'de sunulmuştur.

3.4. Veri Toplama Süreci

Çalışma verileri etik kurul onayı alındıktan sonraki bir aylık süre boyunca toplanmıştır. Toplanan veriler öncelikle Excel dosyasına şifrelenme yöntemi ile kayıt edilip depolanmıştır.

3.5. Deneysel Kurgu

Araştırma nicel araştırma yöntemlerinden biri olan ilişkisel tarama modeli ile tasarlanmış bir betimsel çalışmadır. Durum tespiti gerçekleştirilmesi amaçlanmıştır. Bu doğrultuda herhangi bir deneysel kurgu oluşturulmamıştır.

3.6. İstatistiksel Analiz

Çalışma verilerinin analizi SPSS 21.0 istatistik paket programında yapıldı. Verilerin normallik varsayımı için Kolmogorov-Smirnov testi kullanıldı.

Tablo 3.1. Ölçeklerin normal dağılım, geçerlilik ve güvenirlik analizleri

(n: 230)	Kolmogorov-Smirnov	Madde sayısı	α	p	Çarpıklık	Basıklık
Sporda karakter ölçeği (α : .786)	Dürüstlük	10	.855	.000	-1.096	2.004
	Antisosyal	5	.767	.000	-.466	-.540
	Merhamet	5	.883	.000	-1.236	2.231
	Sportmenlik	3	.841	.000	-1.117	1.348
	Adalet	3	.679	.000	-1.263	1.737
	Toplam Karakter puanı	27	.786	.003	-.808	1.202
Psikolojik kırılganlık ölçeği (α : .712)	Psikolojik kırılganlık	6	.712	.003	.193	-.287

Tablo 3.1.'de görüldüğü üzere katılımcıların sporda karakter ve psikolojik kırılganlık ölçeğinde aldıkları puanların normallikten sapmaların anlamlı düzeylerde olduğu hesaplandı. Normal dağılım eğrileri normallikten sapmaların ± 3 aralığında olduğu görülmüştür. Literatürde bu değerlerin Büyüköztürk (2007) ± 1 , George ve Mallery (2016) ± 2 , ve Jondeau ve Rockinger (2003) ise ± 3 aralığında yer almasının normallikten aşırı sapmalar olmaması şeklinde yorumlanmıştır. Bu bilgilere göre veriler normal dağılım gösterdiği ve parametrik testler uygulanmasına karar verilmiştir.

Değişkenler ortalama $\pm$ standart sapma ve frekans değerleri kullanılarak ifade edildi. İkili grupların analizinde T testi (bağımsız gruplarda), ikiden fazla grupların analizinde ise ANOVA (tek yönlü varyans analizi) testi uygulandı. Farklılıkları belirlemek için ise Tukey testi kullanıldı.

Ölçekler arasındaki ilişkinin varlığı ile yönü ve şiddetini belirlemek için pearson korelasyon analizi, değişkenler arasındaki ilişkiyi tahmin etmek için ise regresyon analizi uygulanmıştır. Korelasyon katsayısı (r) nın yorumu; $r < 0.2$ ise çok zayıf ilişki ya da korelasyon yok, 0.2-0.4 arasında ise zayıf korelasyon, 0.4-0.6 arasında ise orta şiddette korelasyon, 0.6-0.8 arasında ise yüksek korelasyon 0.8> ise çok yüksek korelasyon olduğu yorumu yapıldı. Son olarak ise, ölçeklerin geçerlik-güvenirliklerinin tespit edilebilmesi Cronbach's Alpha iç tutarlılık katsayıları ile hesaplanmıştır.

3.7. Etik Onay

Çalışma Helsinki Deklerasyonu Kriterlerine uygun olarak yapılmış ve araştırma öncesi Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler Araştırmaları etik kurulunda 28/04/23 tarihli 02 sayılı oturumunda alınan 02/06 protokol ile E-88012460-050.01.04-245042 karar nolu sayılı izin alınmıştır.

3.8. Araştırmanın Sınırlılıkları

Çalışma aktif spor yaşamına devam eden amatör futbolcular ile sınırlandırılmıştır. Çalışma, araştırma süresinde elde edilen veriler ile sınırlıdır.

4. BULGULAR

Tablo 4.1. Tanımlayıcı bilgiler

	n	X	Ss
Yaş (yıl)	230	24.03	5.23
Vücut Ağırlığı (kg)	230	72.96	8.03
Boy Uzunluğu (cm)	230	178.60	6.46
Spor Yaşı (yıl)	230	10.08	5.07

Çalışmamızda ortalamaları, yaş 24.03 ± 5.23 yıl, vücut ağırlığı 72.96 ± 8.03 kg, boy uzunluğu 178.60 ± 6.46 cm, spor yaşı ise 10.08 ± 5.07 yıl olan katılımcılar katıldı.

Tablo 4.2. Genel tanımlayıcı bilgileri

	n
Gelir düzeyi	Gelirim Giderimden Az
	Gelirim Giderim Eşit
	Gelirim Giderimden Fazla
Dominant ayak	Sağ ayak
	Sol ayak
Mevkii	Kaleci
	Defans
	Orta Saha
	Forvet
Bağlı yaş	1.Çeyrek
	2.Çeyrek
	3.Çeyrek
	4.Çeyrek
Yetiştigi yere göre	Köy
	İlçe
	İl
Totem	Evet
	Hayır
Kalınan yer	Yurt veya Otel
	Arkadaşlarla Evde
	Ailemle
	Tek
	Kulüp Tesislerinde

Çalışmamıza katılan katılımcıların gelir düzeylerine baktığımızda gelir ve giderlerinin eşit olduğunu belirten 111 katılımcı, gelirinin az olduğunu belirten 75 kişi, gelirlerinin fazla olduğunu belli eden 44 kişi olduğunu bildirmiştir. Katılımcıların 176 futbolcu sağ ayağını 54 futbolcu ise sol ayağını kullandığını belirtti. Çalışmaya 21 kaleci, 92 defans oyuncusu, 51 orta saha ve 66 forvet oyuncusu katıldı. Katılımcıların bağlı yaşlarında ise 1 çeyrekte (Ocak-Mart) doğan 65, 2 çeyrekte (Nisan-Haziran) 68, 3 çeyrekte (Temmuz- Eylül) 53, 4 çeyrekte ise (Ekim-Aralık) 44 futbolcu katılmıştır. Katılımcıların 113'ü ilde, 87'si ilçede, 30 futbolcu ise köyde yetiştiğini bildirdi. Toteminin olduğunu bildiren 85 futbolcu, toteminin olmadığını ise 145 futbolcu bildirdi. Kaldıkları yer değişkenine göre ise yurt veya otelde kalan 33, arkadaşlarla 27, ailesiyle 91, tek kalanlar 22, kulüp tesislerinde kalanların ise 57 futbolcu olduğu görüldü (Tablo 4.2).

Tablo 4.3. Mevkiye göre sporda karakter alt boyutlarının karşılaştırılması

		n	X	Ss	t	p
Dürüstlük	Kaleci	21	39.05	10.59	.335	.800
	Defans	92	39.40	8.68		
	Orta Saha	51	40.69	7.66		
	Forvet	66	39.64	6.78		
	Toplam	230	39.72	8.12		
Antisosyal	Kaleci	21	17.90	5.22	1.483	.220
	Defans	92	16.51	5.23		
	Orta Saha	51	16.04	5.57		
	Forvet	66	15.32	5.02		
	Toplam	230	16.19	5.27		
Merhamet	Kaleci	21	22.86	7.04	.697	.555
	Defans	92	24.18	4.89		
	Orta Saha	51	23.73	5.62		
	Forvet	66	24.53	3.69		
	Toplam	230	24.06	4.98		
Sportmenlik	Kaleci	21	11.76	3.60	.222	.881
	Defans	92	12.23	2.70		
	Orta Saha	51	12.33	3.10		
	Forvet	66	12.21	2.14		
	Toplam	230	12.20	2.73		
Adalet	Kaleci	21	12.00	3.30	.111	.954
	Defans	92	12.37	2.62		
	Orta Saha	51	12.29	3.08		
	Forvet	66	12.33	2.16		
	Toplam	230	12.31	2.66		
Toplam Karakter Puanı	Kaleci	21	103.57	22.77	.062	.980
	Defans	92	104.70	17.52		
	Orta Saha	51	105.08	16.54		
	Forvet	66	104.03	13.95		
	Toplam	230	104.49	16.81		

Çalışmamıza katılan futbolcularda oynadıkları mevkiye göre sporda karakter alt boyutlarında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>0.05$). Toplam karakter puanlarında en düşük puanları kaleciler alırken, en yüksek puanı ise orta saha oyuncularını almıştır.

Tablo 4.4. Mevkiye göre psikolojik kırılabilirlik düzeylerinin karşılaştırılması

		n	X	Ss	F	p
Psikolojik Kırılabilirlik	Kaleci	21	15.29	5.14	1.065	.365
	Defans	92	17.39	4.62		
	Orta Saha	51	16.90	5.12		
	Forvet	66	16.73	4.97		
	Toplam	230	16.90	4.97		

Çalışmamıza katılan futbolcularda mevkiye göre psikolojik kırılabilirlik düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir ($p=0.106$).

Tablo 4.5. Gelir durumuna göre sporda karakter alt boyutlarının karşılaştırılması

		n	X	Ss	F	p
Dürüstlük	Gelirim Giderimden Az ^{ab}	75	39.81	7.46	3.626	.028*
	Gelirim Giderim Eşit ^b	111	38.59	9.03		
	Gelirim Giderimden Fazla ^a	44	42.43	5.94		
	Toplam	230	39.72	8.12		
Antisosyal	Gelirim Giderimden Az	75	15.80	4.80	.485	.616
	Gelirim Giderim Eşit	111	16.54	5.42		
	Gelirim Giderimden Fazla	44	15.98	5.69		
	Toplam	230	16.19	5.27		
Merhamet	Gelirim Giderimden Az	75	24.08	4.76	2.720	.068
	Gelirim Giderim Eşit	111	23.47	5.51		
	Gelirim Giderimden Fazla	44	25.52	3.53		
	Toplam	230	24.06	4.98		
Sportmenlik	Gelirim Giderimden Az	75	12.33	2.61	2.581	.078
	Gelirim Giderim Eşit	111	11.84	3.04		
	Gelirim Giderimden Fazla	44	12.91	1.87		
	Toplam	230	12.20	2.73		
Adalet	Gelirim Giderimden Az	75	12.36	2.59	1.985	.140
	Gelirim Giderim Eşit	111	12.02	2.88		
	Gelirim Giderimden Fazla	44	12.95	2.09		
	Toplam	230	12.31	2.66		
Toplam Karakter Puanı	Gelirim Giderimden Az ^{ab}	75	104.39	15.37	3.065	.049*
	Gelirim Giderim Eşit ^b	111	102.45	18.41		
	Gelirim Giderimden Fazla ^a	44	109.80	13.83		
	Toplam	230	104.49	16.81		

Çalışmamıza katılan futbolcularda gelir durumuna göre sporda karakter alt boyutlarında, dürüstlük ve toplam karakter puanlarında anlamlı farklılık görülürken, diğer

alt boyutlarda anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>0.05$). Yüksek gelir durumuna sahip olanların dürüstlük ve toplam karakter puanlarının daha yüksek oldukları görülmüştür.

Tablo 4.6. Gelir durumuna göre psikolojik kırılganlık düzeylerinin karşılaştırılması

		n	X	Ss	F	p
Psikolojik Kırılganlık	Gelirim Giderimden Az	75	16.33	4.92	1.044	.354
	Gelirim Giderim Eşit	111	16.97	4.73		
	Gelirim Giderimden Fazla	44	17.68	5.60		
	Toplam	230	16.90	4.97		

Çalışmamıza katılan futbolcularda gelir durumuna göre psikolojik kırılganlık düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir ($p=0.354$).

Tablo 4.7. Bağlı yaşa göre spor karakter alt boyutlarının karşılaştırılması

		n	X	Ss	F	p
Dürüstlük	1.Çeyrek	65	40.03	7.56	1.029	.381
	2.Çeyrek	68	40.90	7.49		
	3.Çeyrek	53	38.70	7.46		
	4.Çeyrek	44	38.68	10.32		
	Toplam	230	39.72	8.12		
Antisosyal	1.Çeyrek	65	15.54	5.03	1.737	.160
	2.Çeyrek	68	16.59	5.47		
	3.Çeyrek	53	15.42	5.54		
	4.Çeyrek	44	17.48	4.79		
	Toplam	230	16.19	5.27		
Merhamet	1.Çeyrek	65	24.26	4.55	.244	.866
	2.Çeyrek	68	24.09	4.77		
	3.Çeyrek	53	24.25	4.68		
	4.Çeyrek	44	23.50	6.24		
	Toplam	230	24.06	4.98		
Sportmenlik	1.Çeyrek	65	12.43	2.67	.752	.522
	2.Çeyrek	68	12.15	2.68		
	3.Çeyrek	53	12.42	2.32		
	4.Çeyrek	44	11.70	3.32		
	Toplam	230	12.20	2.73		
Adalet	1.Çeyrek	65	12.40	2.58	.892	.446
	2.Çeyrek	68	12.35	2.68		
	3.Çeyrek	53	12.60	2.31		
	4.Çeyrek	44	11.75	3.14		
	Toplam	230	12.31	2.66		
Toplam Karakter Puanı	1.Çeyrek	65	104.66	15.48	.376	.770
	2.Çeyrek	68	106.07	16.09		
	3.Çeyrek	53	103.38	15.45		
	4.Çeyrek	44	103.11	21.18		
	Toplam	230	104.49	16.81		

Çalışmamıza katılan futbolcularda bağıl yaşa göre (Takvimdeki ay yaşına göre) sporda karakter alt boyutlarında anlamlı farklılıklar görülmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 4.8. Bağıl yaşa göre psikolojik kırılma düzeylerinin karşılaştırılması

		n	X	Ss	F	p
Psikolojik Kırılma	1.Çeyrek	65	18.18	4.83	2.059	.106
	2.Çeyrek	68	16.37	5.33		
	3.Çeyrek	53	16.32	4.48		
	4.Çeyrek	44	16.52	4.99		
	Toplam	230	16.90	4.97		

Çalışmamıza katılan futbolcularda bağıl yaşa göre (Takvimdeki ay yaşına göre) psikolojik kırılma düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir ($p=0.106$). Yılların 1. çeyreğinde (Ocak, Şubat ve Mart ayları) doğanların daha yüksek psikolojik kırılma düzeyleri olduğu görülmüştür.

Tablo 4.9. Yetiştigi yere göre sporda karakter alt boyutlarının karşılaştırılması

		n	X	Ss	F	p
Dürüstlük	Köy	30	39.73	9.85	2.801	.063
	İlçe	87	38.18	9.28		
	İl	113	40.90	6.34		
	Toplam	230	39.72	8.12		
Antisosyal	Köy	30	16.43	5.41	.069	.933
	İlçe	87	16.05	5.70		
	İl	113	16.24	4.91		
	Toplam	230	16.19	5.27		
Merhamet	Köy	30	23.03	5.81	5.154	.006*
	İlçe	87	23.05	5.56		
	İl	113	25.12	4.01		
	Toplam	230	24.06	4.98		
Sportmenlik	Köy	30	12.07	3.26	1.588	.207
	İlçe	87	11.84	3.02		
	İl	113	12.52	2.30		
	Toplam	230	12.20	2.73		
Adalet	Köy	30	11.60	3.02	3.856	.023*
	İlçe	87	11.93	3.06		
	İl	113	12.79	2.12		
	Toplam	230	12.31	2.66		
Toplam Karakter Puanı	Köy	30	102.87	20.48	3.959	.020*
	İlçe	87	101.05	18.58		
	İl	113	107.57	13.59		
	Toplam	230	104.49	16.81		

Çalışmamıza katılan amatör futbolcularda yetiştiği yere göre sporda karakter alt boyutlarında merhamet, adalet ve toplam karakter puanında anlamlı farklılıklar hesaplanırken ($p < 0.05$), diğer alt boyutlarda anlamlı farklılıklar hesaplanmamıştır ($p > 0.05$). Merhamet, adalet ve toplam karakter puanlarında en yüksek puanları alanların ilde yetişen amatör futbolcular oldukları görülmüştür.

Tablo 4.10. Yetiştigi yere göre psikolojik kırılganlık düzeylerinin karşılaştırılması

		n	X	Ss	F	p
Psikolojik Kırılganlık	Köy	30	17.10	5.03	.365	.695
	İlçe	87	16.54	4.53		
	İl	113	17.12	5.30		
	Toplam	230	16.90	4.97		

Çalışmamıza katılan amatör futbolcularda yetiştiği yere göre psikolojik kırılganlık düzeylerinde anlamlı farklılık görülmemiştir ($p = 0.695$).

Tablo 4.11. Dominant ayağa göre sporda karakter ve psikolojik kırılganlık düzeylerinin karşılaştırılması

	Dominant Ayak	n	X	Ss	t	p
Dürüstlük	Sağ	176	39.91	8.39	.650	.516
	Sol	54	39.09	7.19		
Antisosyal	Sağ	176	15.99	5.39	-1.024	.307
	Sol	54	16.83	4.84		
Merhamet	Sağ	176	24.22	5.04	.852	.395
	Sol	54	23.56	4.80		
Sportmenlik	Sağ	176	12.30	2.76	.970	.333
	Sol	54	11.89	2.65		
Adalet	Sağ	176	12.43	2.71	1.208	.228
	Sol	54	11.93	2.50		
Toplam Karakter Puanı	Sağ	176	104.85	17.17	.594	.553
	Sol	54	103.30	15.66		
Psikolojik Kırılganlık	Sağ	176	16.97	4.94	.362	.717
	Sol	54	16.69	5.10		

Çalışmamıza katılan amatör futbolcularda dominant ayağa göre sporda karakter alt boyutları ve psikolojik kırılganlık düzeylerinde anlamlı farklılıklar görülmemiştir ($p > 0.05$). Sol ayağını kullananların daha yüksek antisosyal puanları görülürken, diğer alt boyutlarda ve psikolojik kırılganlık düzeylerinde sağ ayağını kullananların daha yüksek puanlar aldıkları görülmüştür.

Tablo 4.12. Totem göre sporda karakter ve psikolojik kırılganlık düzeylerinin karşılaştırılması

	Totem	n	X	Ss	t	p
Dürüstlük	Evet	85	39.22	9.95	-.712	.477
	Hayır	145	40.01	6.84		
Antisosyal	Evet	85	16.01	5.91	-.395	.693
	Hayır	145	16.30	4.87		
Merhamet	Evet	85	24.25	5.76	.433	.665
	Hayır	145	23.95	4.48		
Sportmenlik	Evet	85	12.28	3.19	.331	.741
	Hayır	145	12.16	2.43		
Adalet	Evet	85	12.64	2.90	1.427	.155
	Hayır	145	12.12	2.51		
Toplam Karakter Puanı	Evet	85	104.40	19.28	-.060	.952
	Hayır	145	104.54	15.24		
Psikolojik Kırılganlık	Evet	85	16.34	4.91	-1.307	.192
	Hayır	145	17.23	4.99		

Çalışmamızda Totem göre sporda karakter ve psikolojik kırılganlık düzeylerinin karşılaştırılmasında anlamlı farklılıklar görülmemiştir ($p>0.05$).

Tablo 4.13. Kalınan yere göre sporda karakter ve psikolojik kırılganlık düzeylerinin karşılaştırılması

		n	X	Ss	F	p
Dürüstlük	Yurt veya Otel	33	37.88	8.29	1.172	.324
	Arkadaşlarla Evde	27	40.07	8.04		
	Ailemle	91	39.93	8.46		
	Tek	22	37.73	7.94		
	Kulüp Tesislerinde	57	41.05	7.48		
	Toplam	230	39.72	8.12		
Antisosyal	Yurt veya Otel	33	17.12	4.45	.383	.820
	Arkadaşlarla Evde	27	15.63	5.94		
	Ailemle	91	16.14	5.18		
	Tek	22	15.68	6.05		
	Kulüp Tesislerinde	57	16.19	5.30		
	Toplam	230	16.19	5.27		
Merhamet	Yurt veya Otel	33	23.00	5.62	.477	.753
	Arkadaşlarla Evde	27	24.48	4.48		
	Ailemle	91	24.10	5.22		
	Tek	22	24.18	5.50		
	Kulüp Tesislerinde	57	24.37	4.27		
	Toplam	230	24.06	4.98		
Sportmenlik	Yurt veya Otel	33	11.64	2.99	.715	.583
	Arkadaşlarla Evde	27	12.74	2.67		
	Ailemle	91	12.35	2.73		
	Tek	22	12.09	2.69		
	Kulüp Tesislerinde	57	12.09	2.65		
	Toplam	230	12.20	2.73		

Tablo 4.13. (Devam) Kalınan yere göre sporda karakter ve psikolojik kırılganlık düzeylerinin karşılaştırılması

		n	X	Ss	F	p
Adalet	Yurt veya Otel	33	11.70	2.89	.700	.592
	Arkadaşlarla Evde	27	12.78	2.42		
	Ailemle	91	12.31	2.87		
	Tek	22	12.23	2.78		
	Kulüp Tesislerinde	57	12.47	2.24		
	Toplam	230	12.31	2.66		
Toplam Karakter Puan	Yurt veya Otel	33	101.33	17.50	.605	.660
	Arkadaşlarla Evde	27	105.70	16.10		
	Ailemle	91	104.84	17.92		
	Tek	22	101.91	17.31		
	Kulüp Tesislerinde	57	106.18	14.80		
	Toplam	230	104.49	16.81		
Psikolojik Kırılganlık	Yurt veya Otel	33	16.33	5.00	1.382	.241
	Arkadaşlarla Evde	27	16.89	4.69		
	Ailemle	91	16.46	4.81		
	Tek	22	19.09	5.96		
	Kulüp Tesislerinde	57	17.09	4.86		
	Toplam	230	16.90	4.97		

Çalışmamıza katılan amatör futbolcularda kalınan yere göre sporda karakter ve psikolojik kırılganlık düzeylerinde anlamlı farklılıklar hesaplanmamıştır ($p>0.05$). Dürüstlük ve toplam karakter puanında kulüp tesislerinde kalan futbolcular, adalet, sportmenlik ve merhamet alt boyutunda ise arkadaşlarla evde kalan futbolcuların, antisosyal alt boyutta ise yurt ve otellerde kalan futbolcuların daha yüksek puanlar aldıkları görülmüştür. Psikolojik kırılganlık düzeylerinde ise tek başına kalanların daha yüksek psikolojik kırılganlık düzeyleri oldukları görülmüştür.

Tablo 4.14. Psikolojik kırılganlık ile sporda karakter alt boyutları arasındaki ilişki

		Dürüstlük Antisosyal Merhamet Sportmenlik Adalet					Toplam Karakter Puan
Psikolojik Kırılganlık	r.	.072	-.004	.137*	.097	.124	.110
	p.	.279	.955	.037	.144	.060	.097
Dürüstlük	r.	1	-.137*	.685**	.741**	.668**	.869**
	p.		.038	.000	.000	.000	.000
Antisosyal	r.		1	-.122	-.121	-.136*	.170**
	p.			.066	.067	.039	.010
Merhamet	r.			1	.817**	.874**	.861**
	p.				.000	.000	.000
Sportmenlik	r.				1	.844**	.859**
	p.					.000	.000
Adalet	r.					1	.835**
	p.						.000
	n.	230	230	230	230	230	230

Çalışmamızda psikolojik kırılganlık düzeyleri ile sporda karakter alt boyutları arasındaki ilişkiye baktığımızda psikolojik kırılganlık düzeyi ile merhamet, adalet ve toplam karakter puanı arasında pozitif düşük düzeyde bir ilişki olduğu hesaplanmıştır. Sporda karakter alt boyutları ise kendi aralarında dürüstlük alt boyutu antisosyal boyut ile negatif düşük düzeyde, diğer alt boyutlar ile pozitif yüksek düzeyde ilişkisi olduğu hesaplanmıştır. Antisosyal boyut ise toplam karakter puanı ile pozitif düşük düzeyde, diğer alt boyutlar ile negatif düşük düzeyde ilişkisi olduğu görülmüştür. Merhamet, sportmenlik ve adalet alt boyutlarının antisosyal alt boyut haricinde diğer alt boyutlar ile pozitif yüksek düzeyde ilişkisi olduğu hesaplanmıştır.

Tablo 4.15. Psikolojik kırılganlığın sporda karakter alt boyutlarının yordayıcı analizi

Değişkenler	B	SH	T	p	%95 Güven Aralığı		R	R ²
					Alt	Üst		
Sabit	13.644	2.190	6.230	<0.001	9.328	17.960		
Anti-Sosyal	.030	.085	.354	.724	-.138	.199		
Merhamet	.171	.167	1.026	.306	.158	.500		
Sportmenlik	-.075	.286	-.263	.793	-.640	.489	.144	.021
Adalet	.125	.293	.426	.670	-.453	.703		
Dürüstlük	-.019	.062	-.305	.761	-.141	.103		

Dürüstlük, Anti-sosyal, Merhamet, Sportmenlik ve Adalet sporda karakter alt boyutlarını kullanarak psikolojik kırılganlık değişkenini yordamak amacıyla çok değişkenli doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Elde edilen sonuca göre modelin istatistiksel olarak anlamlı olduğu belirlenmiştir $F(5, 224) = 13.644, p < 0.001$). Bağımlı değişkendeki varyansın %2'sinin bağımsız değişkenler tarafından açıklandığı bulunmuştur. Dürüstlük ve sportmenlik değişkenleri psikolojik kırılganlık değişkenini negatif yönlü, Anti-sosyal, adalet ve merhamet değişkeni pozitif yönlü yordadığı belirlenmiştir. Bu değişkenlerin tamamı istatistiksel olarak anlamlı olmadığı belirlenmiştir ($p > 0,05$).

5. TARTIŞMA

Çalışmamıza katılan futbolcularda oynadıkları mevkiye göre sporda karakter alt boyutlarında anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>0.05$). Toplam karakter puanlarında en düşük puanları sol bekler alırken, en yüksek puanı ise stoperler almıştır. Dürüstlük, merhamet ve sportmenlik alt boyutlarında sol açıklar, antisosyal boyutta sağ açıklar ve adalet boyutunda ise sağ bekler en yüksek puanları almıştır.

Futbolcular mevkii üzerinde yapılan çalışmalarda, motorik özellikler (Kartal vd., 2016), hedef yönelimi, algılanan motivasyonel iklim özellikleri (Çekiç, 2019), özgüven ve saldırganlık düzeyleri (Abiş vd., 2022), ahlaktan uzaklaşma, karar verme, güdüsel iklim (Işım vd., 2015), zihinsel dayanıklılık (Kurtay, 2018) vb. konularda genellikle çalışmalar yapılmıştır. Futbolcular üzerinde yapılan en kapsamlı sporda karakter çalışmasında Yılmaz (2022) amatör ligden süper lige kadar olan tüm liglerde futbolcunun oynadığı mevkiinin sporda karaktere etkisinin olmadığını bildirmiştir. Çalışmamız ile benzer sonuçlar bildirmiştir. Çalışmamızda ortaya çıkan bulguların ana sebebi olarak, aynı lig düzeylerinde oynayan futbolcu grupları oldukları için benzer karakter yapılarına sahip oldukları düşünülmektedir.

Çalışmamıza katılan futbolcularda mevkiye göre psikolojik kırılganlık düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir. Literatürde futbolcularda mevki değişkeni üzerinde yapılmış psikolojik dayanıklılık ve psikolojik yıldırma ile ilgili çalışmalar olmasına rağmen, psikolojik kırılganlık ile ilgili çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu sebepten dolayı eldeki bulgular literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Çalışmamızda ortaya çıkan bulguların ana sebebi olarak, aynı lig düzeylerinde oynayan futbolcu grupları oldukları için benzer karakter yapılarına sahip oldukları düşünülmektedir.

Çalışmamıza katılan futbolcularda gelir durumuna göre sporda karakter alt boyutlarında, dürüstlük ve toplam karakter puanlarında anlamlı farklılık görülürken, diğer alt boyutlarda anlamlı farklılık görülmemiştir ($p>0.05$). Yüksek gelir durumuna sahip olanların dürüstlük ve toplam karakter puanlarının daha yüksek oldukları görülmüştür.

Yılmaz (2022) yaptığı çalışmasında gelir durumunun sporda karakter alt boyutlarını etkilediği görülmüştür($p<0.05$). Gelirim giderimden fazla cevabını veren futbolcularda dürüstlük, Antisosyal, merhamet, sportmenlik, adalet ve karakter toplam puan ortalamalarının daha yüksek olduğu tespit edildi.

Kaplan ve Akyüz (2020) 3. lig futbolcuları (n:143) üzerinde yaptığı araştırmada gelir düzeyinin spor karakter alt boyutlarına etkisi görülmemiştir. Çalışmamızda ortaya çıkan bulguların ana sebebi olarak, aynı lig düzeylerinde oynayan futbolcu grupları oldukları için benzer karakter yapılarına sahip oldukları düşünülmektedir.

Çalışmamıza katılan futbolcularda gelir durumuna göre psikolojik kırılganlık düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir. Literatürde futbolcular üzerinde yapılmış psikolojik dayanıklılık (Uygunkara, 2019) ve psikolojik yıldırma (Kızılkoca, 2020) ile ilgili çalışmalar olmasına rağmen, psikolojik kırılganlık ile ilgili çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu sebepten dolayı eldeki bulguların literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Çalışmamıza katılan futbolcularda bağıl yaşa göre (Takvimdeki ay yaşına göre) sporda karakter alt boyutlarında anlamlı farklılıklar görülmemiştir ($p>0.05$).

Futbolcuların doğdukları ayla ilgili genellikle futbolcu yetenek seçim ve tercihleri (Mülazımoğlu vd., 2013; Baikoğlu, 2016), performans (Akkoç ve Göksu, 2020) konular üzerinde çalışmalar yapılmış olmasına rağmen spor karakteri ile ilgili bir araştırmaya rastlanmıştır. Çalışmamız ile benzer sonuçların alındığı çalışmada, Yılmaz (2022) Türkiye’de tüm lig düzeylerinde oynayan futbolcuların doğdukları ayın, sporda karakter alt boyutlarını etkilemediğini bildirmiştir. Futbolcular müsabaka veya antrenmanda belirli bir rekabet ortamında mücadele ederler. Bunun için kendine özgü bir karakter yansıtırlar. Bu karakter yansımasının saha içerisinde gerçekleşen gelişmelerin belirlemesinden dolayı olduğu düşünülmektedir.

Çalışmamıza katılan futbolcularda bağıl yaşa göre (Takvimdeki ay yaşına göre) psikolojik kırılganlık düzeyinde anlamlı farklılık görülmemiştir ($p=0.106$). Yılların 1. çeyreğinde (Ocak, Şubat ve Mart ayları) doğanların daha yüksek psikolojik kırılganlık düzeyleri olduğu görülmüştür. Futbolcuların bağıl yaş faktörü ile ilgili yapılan çalışmalar,

futbolcu yetenek seçimi (Mülazımoğlu vd., 2013; Baikoğlu, 2016), performans parametreleri (Akkoç ve Göksu, 2020) üzerinde yapılmıştır. Bağlı yaş değişkenine göre psikolojik kırılganlık düzeyleri ile ilgili bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu nedenle eldeki bulgular literatüre yeni bilgiler sağlayacaktır.

Çalışmamıza katılan amatör futbolcularda yetiştiği yere göre sporda karakter alt boyutlarında merhamet, adalet ve toplam karakter puanında anlamlı farklılıklar hesaplanırken ($p < 0.05$), diğer alt boyutlarda anlamlı farklılıklar hesaplanmamıştır ($p > 0.05$). Merhamet, adalet ve toplam karakter puanlarında en yüksek puanları alanların ilde yetişen amatör futbolcular oldukları görülmüştür. Literatürde benzer sonucun alındığı çalışmada bulunmaktadır. Yılmaz (2022) yetişilen yerin sporda karakterin tüm alt boyutlarını etkilediğini bildirmiştir. Uygulama yapılan çalışma grubunun büyük bir kısmı ilçe takımlarında futbol oynayan fakat ilde yetişmiş sporcu grubudur. İl merkezlerindeki olanakların ve alt yapı imkânlarının çokluğu futbolcuların alt yapıda il merkezindeki kulüpleri tercih etmelerini sağlamaktadır. Ayrıca yetiştiği veya yaşadığı çevrenin insanın karakter yapısını şekillendirdiği bir gerçektir. İllerin daha fazla imkân sunması ve çevresel faktörlerin çeşitliliğinden karakter yapısına etki ettiği düşünülmektedir.

Çalışmamıza katılan amatör futbolcularda yetiştiği yere göre psikolojik kırılganlık düzeylerinde anlamlı farklılık görülmemiştir. Futbolcularda yetiştiği yere göre psikolojik kırılganlık düzeyleri ile ilgili çalışmaya rastlanmamıştır.

Çalışmamıza katılan amatör futbolcularda dominant ayağa göre sporda karakter alt boyutları ve psikolojik kırılganlık düzeylerinde anlamlı farklılıklar görülmemiştir. Futbolcularda dominant ayağa göre yapılmış çalışmalar, denge (Küçük, 2020), reaksiyon zamanı (Karadağ ve Kutlu, 2006) vb. gibi parametreler ile ilgili olduğu görülürken, psikolojik kırılganlık düzeyleri ile ilgili çalışmaya rastlanmamıştır. Bu sebepten dolayı eldeki bulgular literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Çalışmamızda Totem göre sporda karakter ve psikolojik kırılganlık düzeylerinin karşılaştırılmasında anlamlı farklılıklar görülmemiştir ($p > 0.05$). Futbolcularda toteme göre psikolojik kırılganlık düzeyleri ile ilgili çalışmaya rastlanmamıştır. Bu sebepten dolayı eldeki bulgular literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Totem çeşitli toplumlarda görülen insanların, herhangi bir varlık veya maddeye olağan üstü hareket ve

inançlarıdır. İstenilen sonuca müdahale etmek veya şans getirmesi için totem maddesi veya canlısı ile bağlantı kurması halidir. Bu bağlamda, bir kişi belirli bir totemle güçlü bir şekilde özdeşleşirse veya onunla derin bir bağ hissederse, totem bir istikrar, anlam ve destek duygusu sağlayabilir. Bireyin sosyal veya kültürel grubu içinde bir kimlik, aidiyet ve onaylanma duygusu geliştirerek psikolojik esenliğine katkıda bulunabilir. Totemler, bir bireyin psikolojik deneyimini şekillendirmede rol oynamaz. Bu sebepten psikolojik kırılganlık düzeylerine etkisinin olmadığı düşünülmektedir. Çalışmamıza katılan amatör futbolcularda kalınan yere göre sporda karakter ve psikolojik kırılganlık düzeylerinde anlamlı farklılıklar hesaplanmamıştır.

Çalışmamızdan farklı sonuçların alındığı çalışmalarda bulunmaktadır. Yılmaz (2022) yaptığı doktora tezinde Kalınan yerin sporda karakter alt boyutlarını etkilediğini bildirmiştir. Futbolcularda kalınan yere göre psikolojik kırılganlık düzeyleri ile ilgili çalışmaya rastlanmamıştır. Bu sebepten dolayı eldeki bulgular literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bir kişi, güvenli, destekleyici ve sağlıklı bir yaşam alanında bulunuyorsa, bu çevre onların psikolojik sağlamlığını destekleyebilir. Futbol takımları sosyal destek sistemlerinin bulunduğu bir çevre olarak görülmektedir. Çünkü genel olarak sürekli antrenman yapan ve arkadaşlıklar kurulan bir çevredir. Bu nedenle futbolcular duygusal olarak birbirlerini desteklenmesi stresle başa çıkmalarını da kolaylaştırabilir. Bu sebepten dolayı psikolojik kırılganlık düzeyleri kalınan yere göre etkilenmediği düşünülmektedir.

Çalışmamızda psikolojik kırılganlık düzeyleri ile sporda karakter alt boyutları arasındaki ilişkiye baktığımızda psikolojik kırılganlık düzeyi ile merhamet, adalet ve toplam karakter puanı arasında pozitif düşük düzeyde bir ilişki olduğu hesaplanmıştır. Çalışmamızda psikolojik kırılganlık düzeyinin sporda karakter alt boyutlarını etkilemediği görülmüştür. Psikolojik kırılganlık değişkenindeki varyansın %2'sinin sporda karakter alt boyutlarını değişkenleri tarafından açıklandığı bulunmuştur.

Chul ve arkadaşları (2018) golfçüler üzerinde yapılan çalışmada elit ve kulüp golfçülerin antrenman ve müsabaka evrelerinde antisosyal davranışın prososyal davranışa göre daha yüksek olduğu, fakat hobi amacıyla golf oynayanların ise daha yüksek sosyal boyuta sahip olduğunu bildirmiştir. Ayrıca elit golfçülerin rekabet halinde prososyal davranışları durumunda, pratikte karakteristik davranışların, yarışmalarda durumsal davranışların daha sık

olduğu, anti-sosyal davranışlar durumunda ise pratikte durumsal davranışların ve karakteristik davranışların daha sık olduğu görölmüştür.

Jang ve arkadaşları (2019) yaptığı çalışma sonuçlarına göre, ustalık ve performans ikliminin her seviyede spor karakteri üzerinde önemli etkileri olduğunu, ancak ilgi ikliminin spor karakteri üzerinde anlamlı bir etkiye sahip olmadığını ortaya çıkarmıştır.

Jang ve arkadaşları (2021) yaptıkları çalışmada ustalık ikliminin, sportmenlik ile, performans ikliminin antisosyal tutum ile pozitif ilişki gösterdiğini bildirmiştir. İlgi iklimi antisosyal tutumu olumlu etkilerken, sportmenlik ile anlamlı olmayan bir ilişki ortaya çıkarmıştır. Görev ve ego yönelimli hedef yönelimleri, spor karakteri üzerinde etkileri gözlenmiştir.

Jeong-ho ve Kim (2021) yaptıkları çalışmada okul spor kulüplerine katılan ortaokul öğrencileri tarafından algılanan ilgi ve sevecen iklim spor karakterlerinden tüm merhamet, antisosyal tutum ve sportmenlik-bütünlüğü etkilemektedir. İçsel motivasyondan gerilim ve zevk alma sırasıyla merhameti; gerilim ve yetkinlik sırasıyla antisosyal tutumu; gerilim, zevk alma ve yetkinlik sırasıyla sportmenlik ve toplam karakter puanını etkilemektedir.

Jang (2021) yaptığı çalışmada kolej öğrencilerinde motivasyonel iklim, spor karakterinin beş alt ölçeği (merhamet, adalet, sportmenlik, antisosyal tutum ve dürüstlük) üzerinde etkili olduğunu bildirmiştir. Ustalık iklimi antisosyal tutum ile negatif, spor karakterinin diğer dört alt ölçeği ile pozitif ilişkili iken, performans iklimi antisosyal tutum ile pozitif, diğer dört alt ölçeği ile negatif ilişkili olduğunu bildirmiştir. Ayrıca, önemseme iklimi sadece sportmenlik üzerinde pozitif yönde anlamlı bir etkiye sahiptir.

Liu ve arkadaşları (2023) spor ahlâkı karakteri kavramı inceledikleri çalışmasında spor ahlaki karakterinin pratiklik, gelişme ve bütünleşme özelliklerine sahip olduğunu gösterilmektedir. Spor ahlakı hem spor karakterinin hem de sportmenliğin, spor ahlaki karakterinden daha uygun olduğu bildirmiştir.

6. SONUÇLAR VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

- Çalışmamıza katılan amatör futbolcuların oynadıkları mevkiinin psikolojik kırılganlık düzeylerini ve sporda karakter alt boyutlarını etkilemediği görülmüştür.
- Gelir durumunun sporda karakter alt boyutlarında, dürüstlük ve toplam karakter puanlarına etkisi olduğu görülürken, diğer alt boyutları etkilemediği görülmemiştir.
- Bağıl yaşın (Takvimdeki ay yaşına göre) sporda karakter alt boyutlarını ve psikolojik kırılganlık düzeylerini etkilemediği görülmüştür.
- Yetiştigi yerin sporda karakter alt boyutlarında merhamet, adalet ve toplam karakter puanına etkisi görülürken, diğer alt boyutları ve psikolojik kırılganlık düzeylerini etkilemediği görülmüştür.
- Dominant ayağa göre sporda karakter alt boyutları ve psikolojik kırılganlık düzeylerinde anlamlı farklılıklar görülmemiştir.
- Totem göre sporda karakter ve psikolojik kırılganlık düzeylerinde anlamlı farklılıklar görülmemiştir.
- Kalınan yerin sporda karakter ve psikolojik kırılganlık düzeylerine etkisi hesaplanmamıştır.
- Çalışmamızda psikolojik kırılganlık düzeyleri ile sporda karakter alt boyutları arasındaki ilişkiye baktığımızda psikolojik kırılganlık düzeyi ile merhamet, adalet ve toplam karakter puanı arasında pozitif düşük düzeyde bir ilişki olduğu hesaplanmıştır.
- Amatör futbolcularda psikolojik kırılganlık düzeylerinin sporda karakter alt boyutlarını etkilemediği bulundu.

6.2. Öneriler

- Amatör düzeydeki farklı spor branşlarının karakter ve psikolojik düzeylerin karşılaştırılması yapılması önerilmektedir.
- Bölgesel düzeyde amatör futbolcuların karakter ve psikolojik düzeylerin karşılaştırılması önerilmektedir.

- Bu çalışmanın sınırlılıkları arasında yalnızca erkek amatör futbolcular üzerinde çalışmış olması yer almaktadır. Ayrıca örneklem büyüklüğünün sınırlılığı mevcut bulguları doğrulamak için ek çalışmalara ihtiyaç duyulabilir.
- Çalışma deseni olarak, nicel araştırma yöntemi ve iki farklı ölçek kullanılmıştır. Çalışma deseni nitel bir araştırma ile desteklenebilir, spor karakteri ile psikolojik kırılganlık düzeylerini etkileyen faktörler derinlemesine incelenerek daha detaylı ele alınabilir.
- Amatör futbolculara sezon öncesi, ara sezon ve sezon sonunda psikolojik kırılganlık düzeylerinin belirlenmesi için psikolojik kırılganlık ölçeği, karakter yapılarının analizlerini yapmak için ise sporda karakter ölçeği uygulanabilir.
- Sezon öncesi, ara sezon ve sezon sonu ölçülen psikolojik kırılganlık düzeyi ve karakter yapılarının sezon boyunca görülen kartlara (Sarı-Kırmızı) etkisinin incelenmesi önerilmektedir.

KAYNAKLAR

- Abiş S, Yılmaz C, Mayda MH (2022). Does position have an effect on selfconfidence and aggression levels in amateur football players?. *European Journal of Social Sciences Studies*, 6(5). DOI:10.46827/ejsss.v6i5.1206
- Acar K (2013). *Futbol eğitimi alana çocuklarda problem çözme becerileri ve fonksiyonel olmayan tutumların incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Selçuk Üniversitesi, Konya.
- Akkoç O, Göksu ÖC (2020). 15 yaş altı futbolcuların yetenek ve fiziksel performans seviyelerine bağlı yaş etkisi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 18(4), 203-212. DOI:10.33689/spormetre.595075
- Akın A, Eker H (2011, July). Turkish version of the Psychological Vulnerability Scale: A Study of Validity and Reliability. Paper Presented at the 32th International Conference of the Stress and Anxiety Research Society (STAR), July, 18-20, Münster, Germany.
- Al Hamdani D (2014). The character education in islamic education view point. *Journal Pendudukan Islam*, 1(1), 98-109. Erişim Adresi: <https://www.neliti.com/publications/122576/the-character-education-in-islamic-education-viewpoint>
- Aydin E (2019). *Ergenlerin algılanan anne baba tutumlarının benlik saygısı ve psikolojik iyi oluş ile ilişkisinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, Erzincan.
- Baikoğlu S (2016). Elit sporcularda bağlı yaş etkisi. *Sport Sciences*, 11(3), 39-45. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/nwsaspor/issue/24582/260222>
- Berkowitz MW (1999). Obstacles to teacher training in character education. *Actio in Teacher Education*, 20(4).
- Berkowitz MW, Bier MC (2005). *What Works in Character Education: A Research Driven Guide for Education*. Washington DC: Character Education Partnership.
- Büyüköztürk Ş (2007). *Sosyal Bilimler için Veri Analizi El Kitabı*. Pegem A Yayıncılık.
- Chul KJ, Chun LK, Chang-yong J (2018). Exploring the conceptual structure of sports personality among golf participants. *Journal of Korean Society of Physical Education* 57(1),151-160

- Çakaloğlu E, Akyüz O, Sulu B, Bayar P (2019). Profesyonel futbolcularda hedef yöneliminin motivasyonel yönelim üzerine etkisi. *Spormetre Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(4), 265-274. DOI: 10.33689/spormetre.637261
- Çekiç Ö (2019). *Farklı mevkilerde oynayan futbolcuların hedef yönelimi ve algılanan motivasyonel iklim özellikleri arasındaki ilişki*. Yüksek Lisans Tezi, Trakya Üniversitesi, Edirne.
- Destebaşı F (2011). *Çocuk edebiyatı eserlerinin 7 ve 8. sınıf öğrencilerinin karakter gelişimine etkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Bolu.
- Devantier C (2011). Psychological Predictors of Injury among Professional Soccer Players. *Sport Science Review*, 5(6), 1-34. DOI: 10.2478/v10237-011-0062-3
- Duran A (2015). *Okul öncesi çocuklarının karakter ve karakter özelliklerine ilişkin veli ve öğretmen görüşlerinin incelenmesi*, Yüksek Lisans Tezi, Dumlupınar Üniversitesi, Kütahya.
- Ediş M, Gündüz N (2019). Spor eğitim modeliyle işlenen futbol etkinliğinde mavi kart uygulaması: öğretmen ve öğrenci görüşleri. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 17(4), 158-171. DOI: 10.33689/spormetre.576747
- Ekşi H, Katılmış A (2011). *Karakter Eğitimi El Kitabı*. Ankara: Nobel.
- Elik T (2017). *Güneydoğu Anadolu bölgesi futbol takımlarında amatör olarak futbol oynayan sporcuların spormenlik yönelimleri ve empatik eğilim düzeyleri*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi, İstanbul.
- Fletcher D, Sarkar M (2012). A grounded theory of psychological resilience in Olympic champions. *Psychology of sport and exercise*, 13(5), 669-678. DOI:10.1016/j.psychsport.2012.04.007
- Garashlı J, Yılmaz C, Abiş S, İmamoğlu O, Şahin O (2020) Takım ve bireysel sporcularda konuşma kaygısının psikolojik kırılganlığa etkisi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(73), 1214-1219. Erişim Adresi: <https://www.sosyalarastirmalar.com/articles/the-effect-of-speech-anxiety-on-psychological-vulnerability-in-team-and-individual-athletes.pdf>
- Garit JR, Surita YP, Domínguez EF, Moya YS, Castellanos RB (2021). Anxiety and psychological variables of sports performance related to injuries in high-performance sportsmen. *punts Sports Medicine*, 56(211), 100358. DOI:10.1016/j.apunsm.2021.100358

- George D, Mallery P (2010) SPSS for Windows step by step. A simple study guide and reference. GEN, Boston, MA: Pearson Education, Inc.
- Graff CE (2012). *The Effectiveness of Character Education Programs in Middle and High Schools*. Master, State University of New York, USA.
- Görgüt İ, Tuncel S (2017) Spor karakter ölçeğinin Türkçe'ye uyarlanması. *Spormetre*, 15(3), 149-156. DOI:10.1501/Sporm_0000000319
- Hersh RH (2015). Moral and character education: A ground-truth perspective. *Journal of Character Education*, 11(1), 67.
- Hoge JD (2002). Character education, citizenship education, and the social studies. *The social studies*, 93(3), 103-108. DOI: 10.1080/00377990209599891
- Ingram RE, Price JM (2010) Vulnerability to Psychopathology: Risk across the Lifespan. Guilford Press.
- Işım AT, Güvendi B, Toros T (2015). Amatör lig futbolcularında sporda ahlaktan uzaklaşma, güdül iklim ve karar verme. *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 5(1), 54-62. DOI: 10.24289/ijsser.483295
- Jakubowski JK (2013) *Making character education a reality: an investigation of secondary teachers' perspectives toward implementation*. Doctorate, Arizona State University, USA
- Jang CY (2013). *Development and validation of the sport character scale*. Doctorate thesis, The University of Utah, USA. 2013.
- Jang CY, Kim GW, Jo EH (2019). The effect of socio-psychological atmosphere on athletes' sports personality using multilevel model data analysis. *Korean Journal of Physical Education Measurement and Evaluation*, 21(2), 45-55. Erişim Adresi: <https://www.dbpia.co.kr/Journal/articleDetail?nodeId=NODE08767406>
- Jang CY, Bae J, Lee Y, Kim Y (2021). Verification of the sport character model in student-athletes reflecting structural developmental perspectives. *Korean Journal of Sport Psychology*. 32(1),1-12. DOI:10.14385/KSSP.32.1.1
- Jeong-ho S, Kim I (2021). Effects of caring climate perceived by middle school student participating in school sports clubs on intrinsic motivation and sports character. *Korean Journal of Sports Sociology* 34(3), 36-54. DOI: 10.22173/ksss.2021.34.3.3

- Johnson U, Ivarsson A (2011). Psychological predictors of sport injuries among junior soccer players. *Scandinavian Journal of Medicine & Science in Sports*, 21(1), 129-136. DOI:10.1111/j.1600-0838.2009.01057.x
- Jondeau E, Rockinger M (2003). Conditional volatility, skewness, and kurtosis: existence, persistence, and comovements. *Journal of Economic dynamics and Control*, 27(10), 1699-1737. DOI:10.1016/S0165-1889(02)00079-9
- Kaplan E, Akyüz O (2020). Futbolcuların başarı hedefleri ve spor karakterleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. *International Journal of Exercise Psychology* 2(2),82-90. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/intjouexerpsyc/issue/59147/828097>
- Karadağ A, Kutlu M (2006). Uzun dönem futbol antrenmanlarının futbolcuların baskın ve baskın olmayan ayaklarının görsel ve işitsel reaksiyon zamanlarına etkileri. *Fırat Tıp Dergisi*, 11(1), 26-29. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/firattip/issue/6371/85091>
- Karasar N (2017). Bilimsel araştırma yöntemleri: Kavramlar, teknikler ve ilkeler (27. Baskı), Ankara: Nobel Yayınevi.
- Kartal A, Kartal R, İrez GB (2016). Futbolcuların oynadıkları mevkilere göre bazı motorik özelliklerinin karşılaştırılması. *CBÜ Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(1), 55-62. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/cbubesbd/issue/32243/357846>
- Kızılkoca M (2020). Sporda Yeni Akademik Çalışmalar-6. Editör: Özdemir, M., İlkım, M. İçinde: Futbol kulüplerinde psikolojik yıldırma (mobbing). (s.69). Ankara: Akademisyen Kitabevi.
- Kurtay M (2018). *Gelişim liglerinde oynayan futbolcuların zihinsel dayanıklılık düzeylerinin incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Akdeniz Üniversitesi, Antalya.
- Küçük H (2020). Erkek futbolcularda dominansın denge performansına etkisi. 18. Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi 07 – 09 Kasım 2020. Antalya.
- Liu C, Qu G, Gao R (2023). Defining sports moral character and clarifying its related concepts. *Frontiers in Sports and Active Living*, 5, 1101377. DOI: 10.3389/fspor.2023.1101377
- Madigan T (2016). Sportsmanship: Multidisciplinary Perspectives, Contents: Ethics and character formation in sports: A philosophical perspective. Fisher Digital Publications (s. 66-74). McFarland & Company, IncJefferson NC.
- Mellick M (2020). Soccer referee mental health: Developing a network of soccer referee mental health champions. In *The psychology of soccer* (pp. 278-291). Routledge.

- Mülazımoğlu O, Cihan H, Erdoğan M, Şirin EF (2013). Türkiye'deki bazı futbol kulüplerinin profesyonel ve alt yapı takımlarında bağl yaş etkisi. *SPORMETRE Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 11(2), 105-111. DOI:10.1501/Sporm_0000000244
- Samur S (2018). Futbol takımlarında mücadele azim ve iradesine katkı sağlayacak kişilik özellikleri. *Türkiye Spor Bilimleri Dergisi*, 2(1), 34-44. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/tusbid/issue/37884/420604>
- Sarıçalı M, Satıcı SA (2017). Bilinçli farkındalık ile psikolojik kırılganlık ilişkisinde utangaçlığın aracı rolü. *Hitit Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 10(1), 655-670. DOI:10.17218/hititsosbil.285121
- Sinclair VG, Wallston KA (1999). The development and validation of the psychological vulnerability scale. *Cognitive Therapy and Research*, 23(2):119-129. DOI:10.1023/A:1018770926615
- Sivrikaya MH, Ozan M (2020). Futbolcuların psikolojik becerilerinin bazı değişkenlere göre incelenmesi, *Atatürk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilimleri Dergisi*, 22(1), 1-12. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/en/pub/ataunibesyo/issue/53142/679315>
- Sırrı V, Mehmedoğlu AU (2015). Karakter eğitimi: dün, bugün ve yarın, *Tarih, Kültür ve Sanat Araştırmaları Dergisi*, 121-144. DOI: 10.7596/taksad.v4i1.475
- Şen G (2015). *13-18 yaş aralığındaki düzenli futbol oynayan ve oynamayan erkek öğrencilerde depresyon, anksiyete ve stres düzeylerinin karşılaştırılması*. Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Arel Üniversitesi, İstanbul.
- Özbek S, Akyüz O (2022). Futbolcuların psikolojik sağlamlık düzeylerinin bazı değişkenler açısından incelenmesi. *Spor ve Performans Araştırmaları Dergisi*, 13(3), 245-256. DOI:10.17155/omuspd.1110243
- Uluç EA (2022). Psikolojik iyi oluş ve psikolojik kırılganlık arasındaki ilişki: Üniversiteler arası müsabakalarda mücadele eden sporcular örneği. *Akdeniz Spor Bilimleri Dergisi*, 5(4), 1035-1047. DOI: 10.38021asbid.1194403
- Uyar M (2019). *Beliren yetişkinlik dönemindeki bireylerin psikolojik iyi oluş düzeylerini yordamada bağlanma tarzları ve bilişsel duygu düzenleme rolünün incelenmesi*. Yüksek Lisans Tezi, Maltepe Üniversitesi, İstanbul.
- Uysal R (2015). Psikolojik Kırılganlık. Ü. A. Ahmet AKIN içinde, Psikolojide Güncel Kavramlar -1- Pozitif Psikoloji (s. 109-126). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık
- Uygunkara B (2019). *Ampüte futbolcuların psikolojik dayanıklılık düzeylerini etkileyen faktörler*. Doktora Tezi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

- Uzunoglu ÖU, Şahin M, Fişekçioğlu İB (2009). Türk futbol hakemlerinin karar verme stillerinin klasmanlarına ve bazı değişkenlere göre incelenmesi. *Selçuk Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Bilim Dergisi*, 11(1), 32-36. Erişim Adresi: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/seder/issue/52104/667605>
- Ünver D (2023). Futbolda Psikolojik Beceri. Spor Bilimleri Alanında Uluslararası Araştırmalar V, 157.
- Taur P (2022). Relationship among selected psychological variables of inter-collegiate football players. Emerging trends of physical education and sports science. International sunmarg publishers and distributors, New Dehli. s:533-536. ISBN: 978-93-82606-09-3.
- Tavşancıl E (2014). Measuring attitudes and data analysis with SPSS. Tutumların ölçülmesi ve spss ile veri analizi. Ankara: Nobel Yayınları.
- Teo RW (2010). *The Effectiveness in Measuring Character Development Outcomes in Singapore Schools through Character Development Award*. Doctorate, Durham University, UK.
- Walker DI, Roberts MP, Kristjánsson K (2015). Towards a new era of character education in theory and in practice. *Educational review*, 67(1), 79-96. DOI:10.1080/00131911.2013.827631
- Vessels G, Huitt W (2005, March). Moral and Character Development. In National Youth at Risk Conference, Savannah, GA, March (pp. 8-10).
- Yazıcı ÖF (2021). *Sporcu karakterinin sportmenlik davranışları rekabetçi agresiflik ve öfke ile ilişkisi*. Yüksek Lisans Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.
- Yıldız Ö, Karakullukçu ÖF (2019). Profesyonel Futbolcuların Değer Eğilimleri. Editör: Arda Öztürk A., Karaçar E., Yılmaz O. İçinde, Spor ve Rekreasyon Araştırmaları Kitabı, (s.162-176). İstanbul: Çizgi Kitabevi.
- Yılmaz F (2017). Karakter eğitimi ve karakter eğitimi programları. *Batı Anadolu Eğitim Bilimleri Dergisi*, 12 (1), 234-257. DOI:10.51460/baebd.756333
- Yılmaz C (2022). *Futbolcularda karakterin karar verme ve taktiksel beceriye etkisi*. Doktora Tezi, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Samsun.

EKLER

Ek 1: ETİK KURUL ONAYI

MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ SOSYAL VE BEŞERİ BİLİMLER ARAŞTIRMALARI ETİK KURULU - 2 KARARI

Protokol No : 230031

Karar No : 45

Araştırma Yürütücüsü	Yüksek Lisans Öğrencisi SENA SARI
Kurumu / Birimi	MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ / ANTRENÖRLÜK EĞİTİMİ
Araştırmanın Başlığı	Amatör Futbolcularda Karakterin Psikolojik Kırılganlığa Etkisi
Başvuru Formunun Etik Kurula Geldiği Tarih	10.03.2023
Başvuru Formunun Etik Kurulda İncelendiği Tarih	İlk İnceleme Tarihi : 20.03.2023 1. Düzeltme Tarihi : 20.03.2023 2. Düzeltme Tarihi : 15.04.2023
Karar Tarihi	24.04.2023

KARAR : **UYGUNDUR**

AÇIKLAMA :Beyan edilen veri formlarının dışına çıkılmaması şartıyla araştırmanın uygulanabilirliği konusunda bilimsel araştırmalar etiği açısından bir sakınca yoktur.

Prof.Dr. Nilsun SARIYER
Başkan

Doç.Dr. Pınar YÜRÜR
Üye

Prof.Dr. Serkan ÇİÇEK
Üye

Doç.Dr. Perihan KORKUT
Üye

Doç.Dr. Raşit AVCI
Üye

Prof.Dr. Oktay YİMLİ
Üye

Doç.Dr. Savaş ARTUĞER
Üye

Prof. Dr. Tonguç Osman MUTLU
Üye

Ek 2: KURUM İZİN ONAYI

T.C.
MUĞLA SITKI KOÇMAN ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Amatör Futbolcularda Karakterin Psikolojik Kırılganlığa Etkisinin incelenmesi amacıyla yapılan bu çalışmanın etik onayı alındıktan sonra, amatör futbolculardan araştırma verilerinin toplanmasında betimsel tarama modellerinden olan anket tekniği kullanılmış ve anket formları futbolculardan gönüllü katılıma uygun olarak toplanmıştır. Çalışma herhangi bir kurum ya da kuruluştaki uygulanmamıştır.

Prof. Dr. Kemal GÖRAL

Ek 3: FORMLAR (VERİ / KAYIT FORMLARI / ANKET FORMLARI / vb.)

Değerli katılımcı Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi / Antrenörlük Eğitimi Ana Bilim Dalı Yüksek Lisans programı kapsamında Amatör futbolcularda karakterin, psikolojik kırılmalığa etkisi başlıklı tez çalışması için anket uygulaması planlanmıştır. Gönüllü olarak katıldığınız bu çalışmada vereceğiniz cevapların, samimi duygularınızı yansıtır olması, araştırmanın güvenilirliği açısından önemlidir. Anketimize yapacağınız **katkılardan dolayı teşekkür eder**, yaşantınızda ve spor hayatınızda başarılar dilerim.

Sena SARI

Yüksek Lisans Öğrencisi

1. Yaşınız:
2. Boy uzunluğunuz:
3. Vücut ağırlığınız:
4. Kaç yıldır Spor yapıyorsunuz?
5. Dominant ayağınız: Sağ (), Sol ().
6. Mevkiiniz: Kaleci (), Stoper (), Sağ bek (), Sol bek (), Orta saha (), Sağ açık (), Sol açık (), Forvet ()
7. Doğduğunuz Ay:
8. Aylık gelir durumunuz: Gelirim giderimden az (), Gelirim ile giderim eşit (), Gelirim giderimden fazla ()
9. Nerede kalıyorsunuz? Yurt veya Otel (), Arkadaşlarla Evde (), Ailemle (), Tek (), Kulüp tesislerinde ()
10. Yetiştığınız yere neresidir? İl (), İlçe (), Köy ().
11. Toteminiz var mı? Evet (), Hayır ()

Ek 3.1. Psikolojik Kırılmalılık Ölçeği

Açıklama: Lütfen aşağıdaki ifadeleri okuduktan sonra kendinizi değerlendirip sizin için en uygun seçeneğin karşısına çarpı (X) işareti koyunuz.				
1. Eğer hedeflerime ulaşamazsam, kendimi başarısız bir insan olarak görürüm.				
1	2	3	4	5
Bana hiç uygun değil			Bana tamamen uygun	
2. İnsanların bana davrandıklarından daha iyi davranışları hak ettiğimi hissedirim.				
1	2	3	4	5
Bana hiç uygun değil			Bana tamamen uygun	
3. Kendimi diğer insanlardan daha değersiz hissettiğimin çoğunlukla farkındayım.				
1	2	3	4	5
Bana hiç uygun değil			Bana tamamen uygun	
4. Kendimi iyi hissetmek için diğerleri tarafından onaylanmaya ihtiyaç duyarım.				
1	2	3	4	5
Bana hiç uygun değil			Bana tamamen uygun	
5. Hedeflerimi çok yüksek belirleme eğilimindeyim ve onlara ulaşmaya çalışırken hayal kırıklığına uğrarım.				
1	2	3	4	5
Bana hiç uygun değil			Bana tamamen uygun	
6. Diğer insanlar benden faydalandığı zaman çoğunlukla alıngan hissedirim.				
1	2	3	4	5
Bana hiç uygun değil			Bana tamamen uygun	

Ek 3.2. Sporda Karakter Ölçeği

SPORDA KARAKTER ÖLÇEĞİ		Katılmıyorum	Kısmen katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Kısmen katılıyorum
1	Birçok sayı (gol, basket, puan vb) kaybetsem bile pes etmem.					
2	Kazansam da kaybetsem de ahlaklı bir oyun tarzı sergilerim.					
3	Kazansam da kaybetsem de her zaman saygılıyım.					
4	Rakibim kurallara uygun bir şekilde oynamasa da ben her zaman ahlaklı bir oyun tarzı sergilerim.					
5	Hakemin ya da antrenörün beni izlemesine bakmaksızın kurallara uygun bir şekilde oynarım.					
6	Oyunun sonuçlarını her zaman kabul ederim.					
7	Oyun esnasında öfkelensem bile tahrik edici şekilde konuşmam.					
8	Kazansam da kaybetsem de her zaman elimden gelenin en iyisini yaparım.					
9	Hiç kimse görmese bile hile yapmam.					
10	Eğer birine faul yapmışsam kabul ederim.					
11	Kazanmak için rakip faulle durdurulabilir.					
12	Kazanmak için bazen oyun esnasında kaba ve saygısız davranabilirim.					
13	Rakiple alay etmek ya da onu kızdırmak kabul edilebilir bir davranıştır.					
14	Müsabaka sırasında eğer sinirlenirsem rakibime karşı küfür etmek kabul edilebilir.					
15	Kazanmak için rakibi sakatlamak kabul edilebilir.					
16	Oyun esnasında rakip yere düşerse onun yerden kalkmasına yardım etmek gerekir.					
17	Faul yaptıktan sonra özür dilemenin bir saygı göstergesi olduğu düşünüyorum.					
18	Takım arkadaşlarımı ve rakiplerimi sergiledikleri iyi performanstan dolayı teşvik etmenin önemli olduğunu düşünüyorum.					
19	Rakip sakatlandığı zaman kendimi kötü hissederim.					
20	Bence ahlaklı bir oyun davranışı sergilemek önemlidir.					
21	Kaybetsem bile içimden gelerek tebrik etmek isterim.					
22	Müsabakadan sonra oyuncular sonucu kabullenmelidir.					
23	Bence sporcular her zaman kurallara uygun bir şekilde oynamalıdır.					
24	Büyük bir farkla geride olsalar bile bence sporcular kurallara uymalıdır.					
25	Oyunun sonucu ne olursa olsun sporcular saygılı olmalıdır.					
26	Kaybetsem bile oyunun sonucunu kabullenmek önemlidir.					
27	Kaybetsem bile her zaman rakibimin elini sıkar ve onları tebrik ederim.					

Ek 4: ÖZ GEÇMİŞ

Adı Soyadı : Sena SARI
Yabancı Dili : İngilizce
Eğitim Durumu (Kurum ve Yıl) : Yüksek Lisans
Lise : Malatya Lisesi
Lisans : İnönü Üniversitesi, Spor Bilimleri Fakültesi
Yüksek Lisans : Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi,
Antrenörlük Eğitimi
Çalıştığı Kurum / Kurumlar ve :
Yıl
Yayımları (SCI ve diğer) :
Diğer Konular :